

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

**Opleidingen tot leraar voortgezet
onderwijs van de tweede graad –
traject Nederlands, Wiskunde, Engels
deeltijd**

Saxion Next

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

**Opleidingen tot leraar voortgezet
onderwijs van de tweede graad –
traject Nederlands, Wiskunde, Engels
deeltijd**

Saxion Next

CROHO nr. 35198, 35221, 35195

Hobéon Certificering

Datum

13 december 2017

kernpanel

Drs. R.B. van der Herberg, Prof. dr. J.F.M. van der Vaart,
R.C.M. Elgershuizen, drs. A. van Berkel

Vakpanel

Drs. C.J.M Ravesloot, Drs. J. Gademan, Drs. A.W.G. Hoevers

Student

M. Teunissen

Secretarissen

G.C. Versluis, Drs. G.W.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	5
3.	INLEIDING	9
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	11
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	41
6.	AANBEVELINGEN	43
BIJLAGE I	Scoretabel	45
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	47
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten generiek	57
BIJLAGE IV	Overzicht auditteam	59

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Saxion Next
status instelling	rechtspersoon voor hoger onderwijs
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad <ol style="list-style-type: none"> 1. Nederlands 2. Engels 3. Frans 4. Duits 5. Biologie 6. Scheikunde 7. Wiskunde 8. Natuurkunde 9. Aardrijkskunde 10. Geschiedenis 11. Techniek 12. Economie 13. Verzorging/Huishoudkunde 14. Maatschappijleer 15. Verzorging/Gezondheidskunde 16. Beeldende Vorming
registratienummer croho	<ol style="list-style-type: none"> 1. 35198 2. 35195 3. 35196 4. 35193 5. 35301 6. 35199 7. 35221 8. 35261 9. 35201 10. 35197 11. 35254 12. 35207 13. 35381 14. 35411 15. 35401 16. 39113
domein/sector croho	Educatie
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Education
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	Regulier, Nederlands, Wiskunde, Engels

locaties	Deventer, Enschede
variant	Deeltijd
joint programme	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	27 september 2017
Contactpersoon opleiding	Jan Auwke Diepenhorst j.a.diepenhorst@saxion.nl

Basisgegevens opleiding (hbo-bachelor)

Instroom (aantal)	2011 2012	2012 2013	2013 2014	2014 2015	2015 2016	2016 2017
Deeltijd	107	121	121	145	144	217
Minoren*	30	38	26	33	34	39

*Toelichting: de minorstudenten nemen als 'cursist' deel aan het onderwijs. Een deel van de minoren schrijft zich na het behalen van de bachelor in als student.

Docenten	variant/ aantal	fte
Deeltijd	wiskunde (8)	1.8
	Engels (1)	0.4
	regulier (8)	1.6
	Nederlands (13)	4.4

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar

Definitie NVAO:

Het aandeel van het totaal aantal (resp. voltijd, deeltijd of duale) bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

Cohort	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Uitval (deeltijd)	11.8%	7.5%	5.0%	7.4%	5.5%	7.0%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor (na het eerste jaar)

Cohort	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Uitval na jaar	10.4%	9.3%	9.9%	5.0%	3.5%	0%

Tabel 3: Rendement

Definitie NVAO:

Het aandeel van de bachelorstudenten (resp. voltijd, deeltijd of duale) die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

Cohort	2012	2013	2014
Rendement (deeltijd) over alle studenten, inclusief stoppers. Feitelijk rendement ligt dus hoger	68.2	75.2%	75.2%

Tabel 4: Docentkwaliteit

Definitie NVAO:

Het aandeel docenten (OP) met een master en het aandeel docenten met een PhD in het totaal aantal docenten (OP).

Graad	MA	PhD
Percentage (deeltijd)	90.6%	0 %

Tabel 5: Docent-student ratio

De verhouding tussen het totaal aantal fte's aan docenten van de opleiding en het totaal aantal ingeschreven (deeltijd)studenten in het meest recente studiejaar (2016-2017)

docent-student ratio	
Ratio (deeltijd)	1: 49

Tabel 6: Contacturen

Definitie NVAO:

Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacturen, voor ieder jaar van de opleiding.

Het aantal contacturen per traject verschilt. Voor regulier is dat 5 uur per week Voor Nederlands en wiskunde is dat 7 uur per week
----

2. SAMENVATTING

Saxion Next biedt twee trajecten aan om tweedegraads leraar te worden: het reguliere traject voor studenten die al een afgeronde opleiding op hbo- of wo-niveau hebben gevolgd en een traject leraar Nederlands, Wiskunde of Engels voor studenten die al een andere lerarenopleiding hebben afgerond. De hbo-bacheloropleidingen leraar vo 2e graad van Saxion Next leiden studenten op tot tweedegraads leraar Nederlands, Engels, Frans, Duits, Biologie, Scheikunde, Wiskunde, Natuurkunde, Aardrijkskunde, Geschiedenis, Techniek, Economie, Verzorging/Huishoudkunde, Maatschappijleer, Verzorging/Gezondheidskunde en Beeldende Vorming. In reguliere traject kiezen studenten voor een van de zestien lerarenopleidingen. Alle beoordeelde tweedegraadslerarenopleidingen van Saxion Next vertonen een verreikende gelijkenis, qua doelstelling, structuur en reikwijdte van de onderwijsleeromgeving, wijze van toetsen en beoordelen, deskundigheid personeel en voorzieningen. Dit maakt het mogelijk op algemeen niveau kwalitatieve uitspraken te doen die dan voor alle onderzochte opleidingen gelden. Alleen daar, waar op het niveau van de verschillend trajecten (reguliere traject en trajecten leraar Nederlands, Wiskunde, Engels) aanleiding is van dit algemeen oordeel af te wijken, wordt daar in deze samenvatting melding van gemaakt.

In januari 2017 heeft de minister van OC&W op advies van de NVAO en de Inspectie van het Onderwijs Saxion Next toestemming gegeven om deel te nemen aan het experiment Leeruitkomsten en Accreditatie onvolledige opleidingen. Met ingang van 1 september 2017 zijn de eerste studenten in dit experiment gestart.

Voor de accreditatie van de tweedegraadslerarenopleidingen moest het auditteam ook een uitspraak doen over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van dit experiment.

Deze samenvatting heeft betrekking op de beoordelingsrapporten van beide trajecten: het reguliere traject en het traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels.

Onderwerp 1. Beoogde eindkwalificaties

De tweedegraadslerarenopleidingen baseren zich binnen zowel het reguliere traject als het traject voor de leraar Nederlands, Wiskunde en Engels aantoonbaar op de landelijke SBL-competenties. De opleidingen profileren zich met het aanbieden van maatwerk, waarbij studenten de nog benodigde competenties kunnen ontwikkelen. Dat is een sterk element van deze opleidingen.

De opleidingen hebben op verschillende manieren contact over de vereiste competenties, kennis en vaardigheden met vertegenwoordigers vanuit het werkveld, waaronder met de eigen beroepenveldcommissie en met de stagescholen.

De opleidingen hebben zich na de vorige visitatie in 2012 ook aan de landelijke kennisbases – de generieke en de vakspecifieke van '10voordeleraar' - gecommitteerd.

De opleidingen besteden voldoende aandacht aan het ontwikkelen van een kritisch reflectieve en onderzoekende houding. De internationale dimensie en dan met name het ontwikkelen van kennis en vaardigheden om – gezien de grote stadsproblematiek - in een multiculturele omgeving te kunnen werken en om te kunnen gaan met diversiteit, behoeft in de eindkwalificaties explicieter aandacht.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard. De opleidingen zorgen er met de SBL-competenties en de generieke respectievelijke vakspecifieke kennisbasis voor dat zij de studenten een voldoende basis bieden voor het leraarschap.

Onderwerp 2. Programma

De opleidingen bieden een heel gedegen en sterk op de praktijk gericht programma aan dat alle studenten in staat stelt de specifieke competenties, kennis en vaardigheden die zij nog moeten ontwikkelen, te behalen. Daarmee kunnen zij aan de slag als startend leraar.

De drie niveaus van competentiebeheersing: basisbekwaam, LIO-bekwaam en startbekwaam - op competentiekaarten uitgewerkt in prestatie-indicatoren per niveau - maken het curriculum toegankelijk en de structuur inzichtelijk. De drie leerlijnen - de kennis- en vaardighedenlijn, de integrale lijn en de reflectie- en ontwikkelingslijn - zorgen voor een duidelijke samenhang in het programma.

De opleidingen zorgen in de basis voor een actueel en relevant programma. Zij hebben hierover regelmatig contact met het werkveld. Niet alle actuele ontwikkelingen krijgen nu expliciet aandacht, daar de beschikbare (les)tijd in deze verkorte tweejarige opleidingen, beperkt is. Het auditteam acht het echter belangrijk dat er meer aandacht komt voor 21^e -eeuwse vaardigheden, digitale didactiek, opbrengstgericht werken, passend onderwijs, burgerschapsvorming, diversiteit et cetera.

Via de uitgebreide stage(s) krijgen de studenten veel gelegenheid hun beroepsvaardigheden te ontwikkelen. Dat is een sterk punt. Het is essentieel dat de opleidingen ervoor zorgen dat de studenten in een rijke leeromgeving terecht komen en goede begeleiding krijgen van een mentor, die als leraar een goed voorbeeld geeft o.a. op het terrein van specifieke vakdidactiek. Dit gebeurt, maar een enkele keer is de kwaliteit niet naar wens is. Dan grijpen de opleidingen aantoonbaar in, waarbij het vereiste niveau van de werkplek en de mentor richtinggevend is. Dit is dus een kwetsbaar punt en behoeft derhalve voortdurende aandacht van de stagedocenten van de opleidingen.

De studenten krijgen via de opdrachten voldoende gelegenheid hun specifieke kennis en vaardigheden te ontwikkelen op het gebied van het algemeen vormend onderwijs dan wel het beroepsonderwijs. Ook het ontwikkelen van een onderzoekende, kritisch reflectieve houding krijgt in het curriculum voldoende aandacht.

In het traject leraar Wiskunde kan de verbinding tussen vakinhoud en vakdidactiek nog versterkt worden. In het traject leraar Nederlands mogen de docenten de studenten in hun werkstukken meer laten focussen op de vakdidactische component.

De studenten van het reguliere traject zijn zeer tevreden over de opzet en inhoud van het programma, over het geboden maatwerk, over de voorbereiding op het beroep en over de sterke koppeling tussen de theorie en de praktijk: 'Wat je vandaag leert, kun je morgen toepassen', aldus de studenten. Ook de studenten in de trajecten leraar Nederlands, Wiskunde en Engels zijn tevreden over het programma.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleidingen een uitgebreide en zorgvuldige toelatingsprocedure hanteren, waarmee ze er voor zorgen dat alleen studenten die in potentie de vereiste eindkwalificaties van het vakmanschapsdeel kunnen behalen, worden toegelaten. Waar van toepassing - bij de toelating van zij-instromers - maken zij daarbij gebruik van het assessmentbureau ELAN van Universiteit Twente.

Het auditteam beoordeelt standaard 2 met betrekking tot de beroepsgerichtheid van het programma voor de beide trajecten als 'voldoende'. Het auditteam beoordeelt de standaarden 3, 4 en 5 met betrekking tot de inhoud, de vormgeving en de aansluiting van het reguliere traject als 'goed'. Het is een heel gedegen en samenhangend programma op maat en met een sterke koppeling tussen theorie en praktijk. Al het geleerde is direct toepasbaar.

Gelet op bovenstaande overwegingen en gelet op het feit, dat de opleidingen tot leraar Wiskunde en Engels nog (heel) jong zijn, beoordeelt het auditteam standaard 3 met betrekking tot de inhoud van het programma van het traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels als 'voldoende'. De standaarden 4 en 5 beoordeelt het auditteam voor deze trajecten als 'goed'.

Onderwerp 3. Personeel

Het auditteam is van oordeel dat de tweedegraadslerarenopleidingen van Saxion Next duidelijke eisen stellen aan de kwaliteit en ervaring van de docenten die zij inzetten.

De teams van het reguliere traject en het traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels bestaan uit enthousiaste, inspirerende en voor de studenten goed bereikbare docenten.

De studenten zijn tevreden over hun docenten.

Niet alle docenten kennen de context van het mbo. Het auditteam beveelt deze docenten met klem aan, zelf rond te kijken op een ROC of AOC en/of daar een korte docentstage te lopen. De docenten besteden voldoende aandacht aan de bevordering van hun eigen deskundigheid, waarbij de focus nu duidelijk ligt op alle aspecten die te maken hebben met het experiment Leeruitkomsten. Dat is belangrijk.

De werkdruk behoeft blijvende aandacht van het management, daar maar een kleine groep docenten een relatief grote aanstelling heeft en dientengevolge veel verschillende taken heeft.

Het auditteam is van oordeel dat de opleidingen voor standaard 6 zeker een 'voldoende' verdienen.

Onderwerp 4. Voorzieningen

De huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van de opleidingsprogramma's. Er zijn voldoende grote en kleinere lokalen, studieruimten en overlegkamers beschikbaar. De Saxion bibliotheek beschikt over relevante (vak)literatuur en databases. De benodigde ICT-voorzieningen, waaronder digitale schoolborden en de digitale leeromgeving Blackboard, zijn aanwezig. Dit laatste acht het auditteam essentieel voor het tijd- en plaatsafhankelijk communiceren en het kunnen bieden van flexibel onderwijs.

De studiebegeleiding en de informatievoorziening zijn adequaat en bevorderen de studievoortgang. De studietoetscoach, de SB'er en de mentor en indien van toepassing de schoolopleider, vervullen een duidelijke rol in de begeleiding. Studenten zijn daarover in het algemeen tevreden. Het auditteam acht het belangrijk dat de opleidingen de studievoortgang en de specifieke behoefte van elke student goed in de gaten blijven houden en duidelijk communiceren over de wederzijdse verwachtingen.

Het auditteam beoordeelt standaard 7 en 8 als 'voldoende'.

Onderwerp 5. Kwaliteitszorg

De opleidingen evalueren op verschillende manieren – zowel formeel als informeel – de kwaliteit van de opleidingen met de verschillende stakeholders en treffen op basis van de uitkomsten aantoonbaar verbetermaatregelen. De opleidingen hebben een actieve en betrokken opleidingscommissie waarin studenten vanuit beide opleidingstrajecten zitting hebben. Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleidingen goed luisteren naar de mening van de studenten en daadwerkelijk wat doen met kritische opmerkingen en wensen van de studenten. Ook het regelmatig raadplegen van alumni en werkveld via het alumnionderzoek en het werkgeversonderzoek op de stagescholen is een sterk punt.

Het auditteam acht het oordeel 'goed' voor deze standaard op zijn plaats.

Onderwerp 6. Toetsing

De opleidingen toetsen op een valide, betrouwbare en voor alle betrokkenen inzichtelijke wijze of de studenten de competenties en daaruit afgeleide doelen behalen. Het auditteam is van oordeel, dat de opleidingen het toetsen en beoordelen zowel procedureel als inhoudelijk goed op orde hebben. De opleidingen hebben voor alle toetsen toetsmatrijzen opgesteld, ze maken gebruik van verschillende passende toetsvormen, zetten regelmatig meer-ogen in bij het beoordelen en hebben duidelijke correctiemodellen en beoordelingsformulieren met een rubric opgesteld. Aan de hand van het afstudeerdossier toetsen de opleidingen tot slot op een zeer gedegen en gevarieerde wijze of de studenten het niveau van een startbekwame leraar hebben gerealiseerd.

De examencommissie borgt de kwaliteit van het toetsen en beoordelen zorgvuldig, o.a. aan de hand van haar jaarlijkse borgingsagenda. Daarin staat o.a. dat alle leden van de commissie tweemaal per studiejaar afstudeerproducten (afstudeerdossiers) bestuderen en vaststellen of hun gemeenschappelijke oordeel overeenstemt met het oordeel dat gegeven is door de beoordelaar.

De toetscommissie van de Academie van Pedagogiek en Onderwijs (APO) van Saxion - waar de tweedegraadslerarenopleidingen sinds 2016 fysiek zijn ondergebracht - speelt ook een krachtige rol in het toezien op de kwaliteit van de toetsen.

Het auditteam beoordeelt deze standaard daarom met een 'goed'.

Onderwerp 7. Gerealiseerde eindkwalificaties

Het auditteam is van oordeel dat de studenten van het reguliere traject en het traject leraar Nederlands in hun afstudeerdossiers hebben aangetoond dat zij op het vereiste bachelorniveau beschikken over de competenties van een startbekwaam tweedegraads leraar. Dat blijkt bij de afgestudeerden uit het reguliere traject uit de producten in de Vaktaak en het Beroepsbeeld en uit het behalen van een voldoende tot goede beoordeling voor het LIO-assessment. Dat blijkt bij de studenten uit het traject leraar Nederlands uit de scripties, die van een voldoende niveau zijn, uit het Beroepsbeeld en uit het behalen van een voldoende tot goede beoordeling voor het LIO-assessment.

Het auditteam heeft geen eindwerken van de studenten uit het traject leraar Wiskunde en Engels kunnen bekijken, daar deze trajecten nog geen afgestudeerden kenden. Echter, op basis van hetgeen het auditteam heeft gezien in de afstudeerdossiers van de vier studenten uit het traject Nederlands en 27 studenten uit het reguliere traject, heeft het auditteam er vertrouwen in dat de afstudeerdossiers van studenten Wiskunde en Engels in de nabije toekomst eveneens zullen laten zien dat die studenten ook dat niveau hebben bereikt.

Alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld zijn tevreden over de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren. Dat nagenoeg alle studenten direct een baan hebben en dat zij naast lesgevende taken ook andere verantwoordelijke rollen vervullen binnen de school, is voor het auditteam een belangrijke indicatie voor het gerealiseerde niveau.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Algemene conclusie:

Saxion Next biedt tweedegraadslerarenopleidingen aan, die sterk beroepsgericht zijn en (via maatwerk) studentgeoriënteerd. De opleidingen bedienen vooral een oudere doelgroep die op basis van eerder verworven kennis en ervaringen, specifieke wensen en eisen heeft. De opleidingen spelen daar goed op in, zijn flexibel en bieden maatwerk.

Op grond van bovenstaande oordelen acht het auditteam – gelet ook op de beslisregels van de NVAO – een algemeen eindoordeel 'voldoende' op zijn plaats.

Den Haag, 13 december 2017

drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter

G.C. Versteijne,
secretaris

3. INLEIDING

Saxion Next is een particuliere hogeschool voor beroepsonderwijs. De hogeschool werkt onder de vlag van Stichting Saxion. Saxion Next verzorgt o.a. de opleidingen tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad (verder vermeld als: tweedegraadslerarenopleidingen). Zij biedt daarbij maatwerk voor mensen die al een hbo-of wo-vakstudie achter de rug hebben of al een andere lerarenopleiding hebben afgerond en nu tweedegraads leraar in een bepaald vak willen worden.

De opleiding wordt aangeboden als deeltijdopleiding en duurt in de regel 1,5 jaar à 2 jaar.

Saxion Next biedt twee verschillende trajecten:

1. Het zogenoemde 'reguliere' traject: voor mensen die al een vakstudie achter de rug hebben de tweedegraadslerarenopleidingen Nederlands, Engels, Frans, Duits, Wiskunde, Natuurkunde, Scheikunde, Biologie, Techniek, Aardrijkskunde, Geschiedenis, Maatschappijleer, Economie, Verzorging/Gezondheidskunde, Verzorging/Huishoudkunde en Beeldende Kunst. De studenten die deze opleidingen volgen krijgen een generiek programma aangeboden ten behoeve van het leraarschap (onderwijskunde, pedagogiek, didactiek). Daarnaast lopen zij stage, waarin zij het geleerde in praktijk moeten brengen. Het gaat als het ware om een educatieve kop op een voorgaande studie. Omdat het veelal om kleine aantallen studenten per richting gaat, volgen de studenten het reguliere programma in gemengde groepen. De uitvoering van opdrachten voor de eigen richting vindt vooral plaats tijdens de stage, maar ook al in beperkte mate binnen het cursorisch onderwijs.
2. De trajecten Nederlands, Wiskunde of Engels: een tweedegraadslerarenopleiding Nederlands, Wiskunde en met ingang van 1 september 2017 ook Engels, waarin mensen met een educatieve opleiding de inhoud van het vak Nederlands, Wiskunde of Engels leren. Ook deze studenten lopen stage om het geleerde in de praktijk te brengen. In tegenstelling tot het reguliere programma, volgen deze studenten de aangeboden lessen in drie aparte groepen (Nederlands, Engels, Wiskunde).

Hobéon heeft deze audit uitgevoerd met een kernpanel bestaande uit een domeindeskundige voorzitter, twee generieke vak-/werkvelddeskundigen en een deeltijdstudent van een andere tweedegraadslerarenopleiding. Dit kernpanel is aangevuld met drie vakdeskundigen vanuit de clusters alfa, bèta en gamma. Om de trajecten leraar Nederlands en Wiskunde (type 2) goed te kunnen beoordelen, is gekozen voor een vakdeskundige Nederlands respectievelijk Wiskunde. Twee secretarissen vanuit Hobéon hebben het auditteam ondersteund.

In januari 2017 heeft de minister van OC&W op advies van de NVAO en de Inspectie van het Onderwijs Saxion Next toestemming gegeven om deel te nemen aan het experiment Leeruitkomsten en Accreditatie onvolledige opleidingen. Met ingang van 1 september 2017 zijn de eerste studenten in dit experiment gestart.

Voor de accreditatie van de tweedegraadslerarenopleidingen moet het auditteam ook een uitspraak doen over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van dit experiment. Tevens moet het auditteam kijken naar de opvolging van de aanbevelingen, die het NVAO-panel eind 2016 heeft gedaan naar aanleiding van de marginale toetsing van de aanvraag en het aanvraagdossier. (Zie verder onder het kopje 'ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie'.) Om deze reden is een extra deskundige aan het kernpanel toegevoegd.

De beoordeling van de betreffende lerarenopleidingen is opgenomen in i) een beoordelingsrapport over het reguliere traject, ii) een beoordelingsrapport over het traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels en iii) een aparte rapportage met betrekking tot het experiment Leeruitkomsten en Accreditatie onvolledige opleidingen.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie

Het laatste accreditatiebesluit over de tweedegraadslerarenopleidingen van Saxion Next dateert van 2006 en 2007 (Nederlands en natuurkunde) met de vervaldatum 31 december 2012, respectievelijk 2013 (Nederlands en natuurkunde). Vanaf die tijd heeft de NVAO de accreditatie aangehouden, omdat er wetgeving in de maak was die het mogelijk maakte om verkorte opleidingen zoals die van Saxion Next te accrediteren. In 2014 heeft de NVAO opnieuw een oordeel gegeven dat geldig was tot en met 31 augustus 2016. Nu Saxion Next begin 2017 toestemming heeft gekregen van de minister van OC&W deel te nemen aan het experiment Leeruitkomsten en Accreditatie onvolledige opleidingen, zal de NVAO de accreditatie nog tot 3 juli 2018 aanhouden.

In 2012 heeft een auditteam de tweedegraadslerarenopleidingen van Saxion Next opnieuw geïnspecteerd. Daarover is een beoordelingsrapport geschreven. Het auditteam was over het algemeen positief over de kwaliteit van de opleidingen. Naar aanleiding van de aanbevelingen van het panel heeft Saxion Next onder andere de volgende verbetermaatregelen genomen:

- de opleidingen hebben de kennisbasis van de gezamenlijke lerarenopleidingen als uitgangspunt genomen voor het vakinhoudelijk deel van het curriculum;
- ten aanzien van internationalisering hebben de opleidingen een heldere positie ingenomen en is een samenwerking met een lerarenopleiding in België gestart;
- het portfolio wordt voortaan vooral ingezet als begeleidingsinstrument bij de stage en niet meer voor beoordeling van de eindkwalificaties. Het afstudeerdossier is als eindwerk in de plaats gekomen van het portfolio. Daarin worden drie producten opgenomen die de eindkwalificaties representeren: Beroepsbeeld, Vaktaak/actieonderzoek en LIO-assessment.

Daarnaast hebben sinds de vorige visitatie in 2012 een aantal andere belangrijke ontwikkelingen plaatsgevonden:

- de opleidingen hebben twee nieuwe trajecten voorbereid en gestart voor een tweedegraadslerarenopleiding Wiskunde en Engels, voor mensen die al een andere lerarenopleiding hebben afgerond;
- de opleidingen hebben een aanvraagdossier samengesteld voor deelname aan het experiment Leeruitkomsten en Accreditatie onvolledige opleidingen (Zie hierboven). Met de aanbevelingen van het NVAO-panel is Saxion Next aan de slag gegaan;
- de opleidingen hebben verder gewerkt aan de kwaliteitsverbetering van het onderwijs (o.a. onderzoek) en professionalisering van de docenten (bijvoorbeeld behalen Basiskwalificatie Examinering (BKE) en mastergraad);
- de tweedegraadslerarenopleidingen zijn sinds 2016 fysiek ondergebracht bij de Academie van Pedagogiek en Onderwijs (APO) van Saxion en overgegaan op de (digitale) systemen die binnen Saxion worden gebruikt.

In onderhavig beoordelingsrapport beschrijft het auditteam bij de verschillende standaarden zijn bevindingen met betrekking tot de hierboven beschreven verbetermaatregelen en ontwikkelingen. Zijn bevindingen met betrekking tot het experiment Leeruitkomsten en Accreditatie onvolledige opleidingen heeft het auditteam opgenomen in een apart rapport.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde eindkwalificaties tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

- *Generiek*

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleidingen tot leraar 2^e graad vo (in het vervolg genoemd 'de tweedegraadslerarenopleidingen') van Saxion Next de landelijk vastgestelde en in de Algemene Maatregel van Bestuur bij Wet op de beroepen in het hoger onderwijs (Wet BIO) vastgelegde competenties hanteert als richtinggevend voor de programmering van de betreffende opleidingen. Deze zogeheten SBL-competenties zijn onder begeleiding van de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL) tot stand gekomen. Op landelijk niveau is via een matrix de relatie met de vijf Dublin Descriptoren zichtbaar gemaakt.

De zeven SBL-competenties betreffen: i) interpersoonlijk competent, ii) pedagogisch competent, iii) vakinhoudelijk en didactisch competent, iv) organisatorisch competent, v) competent in het samenwerken met collega's, vi) competent in het samenwerken met de omgeving en vii) competent in zelfreflectie en ontwikkeling.

De tweedegraadslerarenopleidingen hebben de SBL-competenties uitgewerkt naar gedragsaspecten (prestatie-indicatoren) op drie niveaus: basisbekwaam, LIO-bekwaam en startbekwaam. De competenties en bijbehorende prestatie-indicatoren zijn opgenomen in zeven competentiekaarten. (Zie standaard 3.)

Voor het zogenoemde reguliere traject¹ hebben de opleidingen daarnaast voor elk vak een aantal vakdidactische competenties geformuleerd.

Er is landelijk overleg geweest over de herijking van de SBL-competenties. Met ingang van 1 augustus 2017 zullen drie bekwaamheidseisen de zeven SBL-competenties gaan vervangen. De tweedegraadslerarenopleidingen van Saxion Next hebben daarop vooruitlopend de drie bekwaamheidseisen gebruikt als basis bij het formuleren van de leeruitkomsten in het kader van het experiment Leeruitkomsten en Accreditatie onvolledige opleidingen. Deze leeruitkomsten gelden voor alle studenten die vanaf 1 september 2017 met de opleiding zijn gestart. (Zie daarover verder de rapportage over het experiment.)

- *Traject Nederlands, Wiskunde en Engels*

---

¹ Zoals al in de inleiding is beschreven biedt Saxion Next twee trajecten om tweedegraads leraar te worden: het reguliere traject voor studenten die al een afgeronde opleiding op hbo- of wo-niveau hebben gevolgd en een traject leraar Nederlands, Wiskunde of Engels voor studenten die al een andere lerarenopleiding hebben afgerond.

Leeruitkomsten

In het kader van het experiment Leeruitkomsten, hebben de opleidingen de drie nieuwe herijkte competenties (sinds september 2017 in wet opgenomen in plaats van de zeven SBL competenties) vertaald naar 8 leeruitkomsten van 30 EC. Het auditteam heeft de leeruitkomsten bestudeerd en stelt vast dat deze behalve relevant voor de drie vakgebieden ook goed geoperationaliseerd zijn. Toetsing is hierdoor inzichtelijk: zo formuleert een matrix voor vakken Nederlands, Wiskunde en Engels de specifiek geformuleerde (en daardoor meetbare) leeruitkomsten en de bijbehorende indicatoren.

De leeruitkomsten zijn voor de drie opleidingen voor een deel identiek. Met name daar waar het gaat om het pedagogisch handelen, algemene didactische kennis en kunde en het vormgeven aan professionele ontwikkeling. Kortom, het 'meesterschap'. Op het gebied van 'vakmanschap' zijn de leeruitkomsten veel meer vakspecifiek. Dit geldt bijvoorbeeld voor de leeruitkomsten op het terrein van de 'Kennisbasis'. Het auditteam stelt vast dat de kennisbases van Nederlands, Engels en Wiskunde inzichtelijk zijn uitgewerkt. Zo zijn voor Wiskunde de vakcompetenties uitgewerkt naar modelleren, omgaan met concepten, differentiaal en integraal rekenen, meetkunde, statistiek en algebra. Voor Nederlands geldt dat de afgestudeerde student bijvoorbeeld beschikt over kennis op het terrein van taalvaardigheid/taalbeheersing, taalbeschouwing/taalkunde en fictie/letterkunde. Tenslotte geldt voor Engels dat de leraar aantoonbaar te beschikken over gevorderde kennis en kunde binnen het vak Engels voor het domein Taalvaardigheden Engels. In het bijzonder de vier taalvaardigheden: lezen, luisteren, schrijven en spreken. En taalkunde en kennis van Engelstalige landen en culturen.

- *Generiek*

Kennisbasis

De tweedegraadslerarenopleidingen van Saxion Next hebben zich na de vorige visitatie in 2012 ook gecommitteerd aan de landelijke kennisbasis, zoals die voor een groot aantal vakken is samengesteld door leden van de Vereniging Hogescholen. De generieke kennisbasis van 10voordeleraar voor de studenten in het reguliere traject en de vakspecifieke kennisbases van 10voordeleraar voor de studenten van de trajecten leraar Nederlands, Wiskunde en Engels maken nu integraal deel uit van de curricula van de opleidingen.

Eigen kenmerk lerarenopleiding Saxion Next: maatwerk

Het auditteam constateert, dat het kenmerkende van de lerarenopleidingen van Saxion Next is gelegen in het bieden van maatwerk. De opleidingen bieden onderwijs aan studenten die of nog het meesterschapsdeel moeten volgen (het reguliere traject) of nog het vakmanschapsdeel (het traject tot leraar Nederlands, Wiskunde of Engels). Daar waar mogelijk krijgen studenten vrijstellingen en/of mogelijkheden om te versnellen. Het auditteam vindt het maatwerk een sterk element binnen deze lerarenopleidingen.

Daarnaast speelt het leren op de werkplek een belangrijke rol: op de werkplek/stageschool moeten de studenten het geleerde in praktijk brengen. Studenten van het reguliere traject brengen bijna tweederde deel van hun studie door op de stageplaats (205 dagen in totaal). Studenten van de trajecten leraar Nederlands, Wiskunde en Engels lopen minimaal 1 dag per week stage.

Onderzoek

Het ontwikkelen van een onderzoekende houding maakt integraal deel uit van de competentieontwikkeling. Zowel in het reguliere traject als in de trajecten leraar Nederlands, Wiskunde en Engels krijgt het ontwikkelen van deze kritisch reflectieve en onderzoekende houding, het kunnen toepassen van kennis uit onderzoek van anderen en het zelf kunnen uitvoeren van onderzoek in de indicatoren/leerdoelen voldoende aandacht, iets wat de opleidingen zichtbaar hebben gemaakt in specifieke indicatoren en leerdoelen.

Zo geeft de leraar blijk van een permanent onderzoekende houding, waarbij hij gegevens op een systematische manier verzamelt over de eigen beroepspraktijk met als doel om zijn professioneel handelen te verhelderen, te begrijpen en te verbeteren. Tenslotte verbindt de leraar theoretische kennis, modellen en concepten met zijn eigen praktijkervaringen.

Internationale dimensie

De docenten van de lerarenopleidingen zijn zelf voldoende op de hoogte van actuele internationale ontwikkelingen op het terrein van educatie en besteden daaraan ook enige aandacht in hun onderwijs. Maar aan het ontwikkelen van kennis en vaardigheden om o.a. in verband met de grote stadsproblematiek in een multiculturele omgeving te kunnen werken en te kunnen omgaan met diversiteit, besteden zij geen expliciete aandacht. Dat komt eigenlijk alleen aan de orde als de student in zo'n omgeving stage loopt/werkzaam is. Dit acht het auditteam een aandachtspunt voor de opleidingen. Het auditteam is van oordeel, dat de opleidingen aan de internationale dimensie in de eindkwalificaties meer aandacht zouden moeten besteden dan zij nu doen.

Afstemming met vakgenoten en het werkveld

Saxion Next mag als commerciële aanbieder - naar het oordeel van het auditteam ten onrechte - niet aanschuiven bij de overleggen van het Algemeen Directeurenoverleg Educatieve Faculteiten (ADEF) en 10voordeleraar. Het auditteam heeft evenwel geconstateerd, dat de lerarenopleidingen de actuele ontwikkelingen zoals de herijking van de competenties en de discussies over de kennisbasis en kennistoets wel volgen. Zij zijn daarover voldoende geïnformeerd.

De opleidingen hebben sinds 2016 contact met de lerarenopleiding van de Karel de Grote Hogeschool in Antwerpen. Deze lerarenopleiding biedt flexibele trajecten voor studenten met een afgeronde hbo- en wo-bacheloropleiding. Dat is een interessant contact voor Saxion Next. Daarnaast houden de opleidingen op verschillende manieren contact met vertegenwoordigers vanuit het werkveld over de actuele eisen aan de afgestudeerden, de opzet en inhoud van het curriculum en het functioneren van de afgestudeerden in de praktijk.

De opleidingen hebben een beroepenveldcommissie, waarin vier vertegenwoordigers zitting hebben vanuit het werkveld waarvoor de opleidingen opleiden: van praktijkonderwijs tot vwo tot mbo. Het auditteam acht de huidige samenstelling en de expertise wat aan de magere kant en beveelt de opleidingen aan de commissie nog verder te verbreden met het oog op alle actuele ontwikkelingen in het werkveld.

Daarnaast zijn de docenten zelf actief (geweest) als leraar in het voortgezet onderwijs en/of middelbaar beroepsonderwijs en/of bezoeken zij studenten op hun werkplek/stageadres. Daarmee hebben de opleidingen voldoende geborgd dat de beoogde eindkwalificaties, kennis en vaardigheden aansluiten bij de eisen vanuit het beroepenveld. Het aantal relaties met vakgenoten en beroepenveld is echter wel wat aan de magere kant.

Weging en Oordeel

De opleidingen baseren zich binnen zowel het reguliere traject als het traject voor de leraar Nederlands, Wiskunde en Engels aantoonbaar op de landelijke SBL-competenties. Het bieden van maatwerk daarbinnen is een sterk element van deze lerarenopleidingen.

De opleidingen hebben op verschillende manieren contact over de vereiste competenties, kennis en vaardigheden met vertegenwoordigers vanuit het werkveld, waaronder met de beroepenveldcommissie en de stagescholen.

De opleidingen hebben zich na de vorige visitatie in 2012 ook aan de landelijke kennisbases – de generieke en de vakspecifieke van 10voordeleraar - gecommitteerd.

De opleidingen besteden voldoende aandacht aan het ontwikkelen van een kritisch reflectieve en onderzoekende houding. De internationale dimensie en met name het ontwikkelen van kennis en vaardigheden om in een multiculturele omgeving te kunnen werken en om te kunnen gaan met diversiteit, behoeft in de eindkwalificaties explicieter aandacht.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

De opleidingen zorgen er met de SBL-competenties en de generieke respectievelijke vakspecifieke kennisbasis voor dat zij de studenten een voldoende basis bieden voor het leraarschap.

4.2. Programma

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Toelichting NVAO: Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied.

Bevindingen

- *Generiek*

Vaardigheden op het gebied van de beroepspraktijk: stage/werkplekleren

Zoals al onder standaard 1 is vermeld, lopen de studenten gedurende hun studie veel stage. Vrijwel meteen aan het begin van de studie starten de studenten met een oriënterende stage van een aantal dagen. In de loop van de studie neemt het aantal te verzorgen lessen en de verantwoordelijkheid van de student toe. Het stagetraject eindigt met een LIO-stage in de door de student gekozen afstudeerrichting beroepsonderwijs of algemeen vormend onderwijs. Tijdens de stage voeren de studenten opdrachten uit. De studenten van het reguliere traject stellen zelf leerwerktaken op die samengesteld worden als authentieke beroepstaken. Daarbij kan gedacht worden aan het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van een lessenserie, het maken van toetsen, het ontwikkelen van lesmateriaal. Bij de trajecten leraar Nederlands, Wiskunde en Engels werken studenten voor hun portfolio aan competenties waarvan zij aangeven dat zij die nog moeten ontwikkelen. De studenten stellen zelf hun leerdoelen op. Het auditteam is van oordeel, dat dit onderdeel van het curriculum in de basis prima op orde is.

Studenten kiezen zelf hun stageplek. De opleidingen stellen duidelijke eisen aan de stageschool/werkplek en de stagebegeleider waaronder de eis van een rijke leeromgeving, beschikbaarheid van begeleiding en ervaring, opleiding en coachingsvaardigheden van de begeleider. Deze eisen staan beschreven in de Praktijkboeken voor het reguliere traject en voor de trajecten leraar Nederlands, Wiskunde en Engels en in de notitie 'Stagebeleid in de Tweedegraadslerarenopleidingen Saxion Next'.

Het auditteam constateert dat de opleidingen de borging van de kwaliteit van de stage op papier goed geregeld hebben. De stagedocenten van de opleidingen zien hier vervolgens in de praktijk op toe. Zij bezoeken de studenten in elke stageperiode minimaal één keer (en zo nodig vaker) op de stageplek/werkplek; meestal aan het begin van de stageperiode en nog een keer voor een lesbezoek en nagesprek met de student en zijn mentor.

Indien de kwaliteit van de stageplek en/of het begeleiden niet naar wens is, grijpt de stagedocent in. In het geval het een school betreft waar de student al een baan heeft, is dat evenwel lastig. In de gesprekken tijdens de audit blijkt dat deze situaties worden besproken in het studieleidersoverleg. Een uitkomst kan zijn dat een student een beperkte stage op een andere school doet of dat de stagedocent vaker op de stageschool komt om te beoordelen. Daarmee zorgen de opleidingen ervoor dat de student zich toch voldoende kan ontwikkelen. Deze situatie komt een enkele keer voor. Dit acht het auditteam evenals de opleidingen wel een kwetsbaar punt. Het is essentieel dat de opleidingen altijd strenge eisen blijven stellen. De voorbeelden uit de praktijk hebben het auditteam er evenwel van overtuigd dat de opleidingen in voorkomende gevallen realistische oplossingen hebben gevonden, waarbij het vereiste niveau richtinggevend is.

De opleidingen stimuleren studenten ervaring op te doen op verschillende stagescholen. Zij adviseren studenten die al een baan hebben op een school, een aantal dagen op een andere school stage te lopen. Dat is een passende oplossing. Jammer genoeg lukt dit niet altijd, omdat niet alle studenten hiervoor vrijaf krijgen van hun leidinggevende.

Het ontwikkelen van specifieke kennis en vaardigheden met betrekking tot het lesgeven in het algemeen vormend onderwijs (avo) of het beroepsgerichte onderwijs (bo) faciliteren de opleidingen via het formuleren van opdrachten die studenten kunnen uitvoeren in het avo dan wel het bo. Dat is een adequate oplossing. Ook hierbij heeft de mentor op de stageschool/werkplek een belangrijke rol, daar hij de student verder moet begeleiden in het uitvoeren van de opdracht en hem daarop feedback moet geven.

Tijdens de audit is ook gesproken over het ontwikkelen van vakdidactische vaardigheden, die de verbinding leggen tussen vakmanschap en meesterschap. In de lessen op de opleidingen is ruime aandacht voor algemene didactiek. Voor het aanleren van specifieke vakdidactische vaardigheden zijn de studenten van het reguliere traject vooral aangewezen op hun mentor en/of op andere vakdocenten in de stageschool/werkplek, daar in het reguliere traject niet voor elk afzonderlijk vak een vakdidacticus beschikbaar is. Ook dit is een kwetsbaar punt binnen de opleidingen. Het auditteam acht het daarom belangrijk dat de stagedocent goed blijft controleren of de leeromgeving voor elke student rijk genoeg is en of hij van vakdidactiek voldoende goede voorbeelden krijgt. Het auditteam adviseert de opleidingen in de eisen aan de vaktaken en aan de LIO rapportage duidelijk de vakdidactische eisen weer te geven. In de trajecten leraar Nederlands, Wiskunde en Engels geven binnen elke studierichting vakdidactici les en is er automatisch meer gelegenheid ook over specifieke vakdidactiek te spreken.

Uit de enquêtes en de gesprekken met de studenten blijkt, dat zij tevreden zijn over de voorbereiding op de beroepspraktijk en over de begeleiding op de stageplek. De studenten die het auditteam sprak hadden positieve ervaringen met hun mentoren, die zij beschouwden als vraagbaak, met wie ze bijvoorbeeld samen lessen verzorgden en aan wie ze zelf ook weer nieuwe dingen konden leren. Ze vonden het geen punt, dat de stagebegeleider vanuit Saxion niet vaak langskwam. Ze hebben gemerkt dat de docenten goed luisteren indien een student problemen heeft.

De alumni die het reguliere traject volgden, bevestigden dat zij bij elk vak zelf de verbanden moesten leggen op het terrein van vakdidactiek. De opleidingen doen een groot appèl op zelfsturing. In de lessen op het instituut is er wel enige aandacht voor vakdidactiek. Zo kregen zij bijvoorbeeld de opdracht een mini-les voor te bereiden die ze aan medestudenten moesten geven. De studenten die het auditteam sprak, vonden het ook een groot voordeel om in de lessen bij Saxion Next bij elkaar te zitten met studenten van uiteenlopende schoolvakken. 'Dat gaf hen meer zicht', zo zeiden ze, 'op vakdidactische en algemeen didactische kwesties die voor verschillende vakken verschillend dan wel hetzelfde zijn'. De studenten voelden zich ook beter voorbereid op schoolvakoverstijgend werken dankzij hun scholing samen met docenten-in-opleiding van allerlei vakken.

De alumni die het traject leraar Nederlands volgden, meldden dat zij vanuit de opleiding begeleiding kregen in het ontwikkelen van vakdidactische vaardigheden voor Nederlands. Ze vonden het leerzaam hierop opnieuw beoordeeld te worden.

De alumni noemden als aandachtspunt nog het mbo en de wens om daaraan in lessen en voorbeelden meer aandacht te besteden. Dat komt inmiddels via differentiatie in de uitwerking van de opdrachten al meer aan de orde.

Verbanden met actuele ontwikkelingen

De opleidingen spreken gemiddeld tweemaal per jaar met de leden van de werkveldcommissie. Daarbij leggen zij de leden van de commissie o.a. cases voor die zich voordoen in het opleiden van de studenten.

De docenten zijn op de hoogte van actuele ontwikkelingen doordat zij zelf actief zijn (geweest) als leraar in het onderwijs en/of doordat zij studenten bezoeken op hun werkplek/stageadres. Docenten delen signalen en bevindingen hieromtrent met elkaar.

Ook organiseren de opleidingen werkbezoeken aan scholen. Zo brachten de docenten dit jaar o.a. een bezoek aan de Ambelt in Apeldoorn (een school voor speciaal onderwijs) en aan ROC Twente in Hengelo.

Daarnaast stellen de docenten zich o.a. door het lezen van vakliteratuur en bezoeken van congressen op de hoogte van ontwikkelingen in het werkveld.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat er in het tweejarig curriculum zelf niet zoveel tijd is om ook aan onderwerpen als 21^e -eeuwse vaardigheden, digitale didactiek, opbrengstgericht werken, passend onderwijs, diversiteit, burgerschapsvorming expliciet aandacht te besteden.

Het hangt dus vaak van de stageschool en mentor af of de student hier al dan niet veel mee in aanraking komt en of hij deze ontwikkelingen mee terug neemt ter bespreking naar de opleiding. De docenten die het auditteam sprak, noemden dit zelf ook een ontwikkelpunt: zo 'fietsen' er nu nog wel eens actuele ontwikkelingen tussendoor, die explicieter aandacht behoeven. Het auditteam adviseert de opleidingen naar mogelijkheden te zoeken om toch ook aan deze actuele onderwerpen in het curriculum aandacht te besteden.

Vaardigheden op het gebied van onderzoek

De opleidingen zorgen ervoor dat de studenten hun onderzoekvaardigheden in de onderwijssituatie kunnen toepassen. Daartoe hebben de opleidingen vaktaken, praktijkopdrachten, leerwerktaken en een opdracht voor een actieonderzoek in het curriculum opgenomen. In de praktijkopdrachten en leerwerktaken – die altijd praktisch relevant zijn - doen de opleidingen steeds een appèl op de onderzoekende houding van de studenten en vragen zij hen kritisch te reflecteren. Het op een interactieve manier tot inzichten en verbeteringen komen van het (eigen) onderwijs staat hierbij voorop. De onderzoekslijn is sinds de vorige visitatie in 2012 doorontwikkeld en daarmee verbeterd.

In het reguliere traject voeren de studenten in het kader van het afstuderen een vaktaak uit, waarin ze o.a. kritisch reflecteren op hun eigen vakinhoudelijke en -didactische kennis, en waarin zij aantonen dat zij op de hoogte zijn van actuele ontwikkelingen, ideeën en theorieën binnen het vak. Ook moeten ze ideeën ontwikkelen over vakoverstijgend onderwijs en het eigen vak positioneren binnen de school. Voor de trajecten Nederlands, Wiskunde en Engels voeren de studenten in het kader van het afstuderen een actieonderzoek uit naar een actueel probleem/vraagstuk uit hun eigen schoolpraktijk. (Zie verder onder standaard 10.)

Het auditteam is van oordeel, dat de opleidingen voldoende zorgen dat de studenten hun competenties, kennis en vaardigheden als kritisch reflectieve professional en onderzoeker ontwikkelen en dat zij voldoende zijn toegerust om op een methodische manier hun eigen onderwijspraktijk te verbeteren. Daarnaast hebben de studenten uit het reguliere traject er in een eerdere studie al blijk van gegeven dat zij vakinhoudelijke onderzoekvaardigheden beheersen.

Weging en Oordeel

De opleidingen zorgen in de basis voor een actueel en relevant programma. Zij hebben hierover regelmatig contact met het werkveld. Niet alle actuele ontwikkelingen krijgen nu expliciet aandacht, daar de beschikbare (les)tijd in deze verkorte tweejarige opleidingen, beperkt is. Dat is nog een ontwikkelpunt voor de opleidingen.

Via de uitgebreide stage(s) krijgen de studenten veel gelegenheid hun beroepsvaardigheden te ontwikkelen. Dat is een sterk punt. Goede kwaliteit van de stageplek en de stagebegeleider is cruciaal en daarmee voor de opleidingen een kwetsbaar punt. Het is essentieel dat de opleidingen ervoor zorgen dat de studenten in een rijke leeromgeving terecht komen en goede begeleiding krijgen van een mentor, die als leraar een goed voorbeeld geeft o.a. op het terrein van specifieke vakdidactiek. Dit gebeurt. De opleidingen nemen ook aantoonbaar maatregelen als de kwaliteit niet op orde is. Het is een aspect waaraan de stagedocenten voortdurend aandacht moeten blijven besteden. Studenten zijn tevreden over de voorbereiding op het beroep en de begeleiding binnen de stage.

De studenten krijgen via de opdrachten voldoende gelegenheid hun specifieke kennis en vaardigheden op het gebied van het algemeen vormend onderwijs dan wel het beroepsonderwijs te ontwikkelen. Ook voor het ontwikkelen van een onderzoekende, kritisch reflectieve houding is in het curriculum voldoende aandacht. Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Studenten volgen een inhoudelijk samenhangend studieprogramma.

Bevindingen

- *Generiek*

Koppeling competenties – programma

De tweedegraadslerarenopleidingen van Saxion Next hanteren drie niveaus van competentiebeheersing: basisbekwaam, LIO-bekwaam en startbekwaam. De opleidingen hebben de zeven SBL-competenties nader uitgewerkt op competentiekaarten met prestatie-indicatoren per niveau. Hieruit blijkt, dat de mate van zelfstandigheid, complexiteit en volledigheid van handelen geleidelijk toeneemt. Deze competentiekaarten zijn opgenomen in het Praktijkboek voor het reguliere traject en het Praktijkboek voor de trajecten leraar Nederlands, Wiskunde, Engels.

Ook hebben de opleidingen in een competentiematrix de koppeling tussen de SBL-competenties en indicatoren en de onderwijseenheden inzichtelijk gemaakt. In de nieuwe opleidingsvarianten Wiskunde en Engels gaat de matrix al uit van de leeruitkomsten en bijbehorende indicatoren. Uit de competentiematrices blijkt dat alle competenties met bijbehorende indicatoren op verschillende niveaus in de programma's aan bod komen. Door de onderwijseenheden te volgen, kunnen de studenten de beoogde eindkwalificaties/leeruitkomsten realiseren.

- *Traject Nederlands, Wiskunde en Engels*

Opzet en inhoud van het programma

De tweedegraadslerarenopleidingen Nederlands, Wiskunde en Engels leiden hun studenten op voor zowel het algemeen vormend onderwijs (avo) als het beroepsonderwijs (bo). Bestudering van het curriculum laat zien, dat de opleidingen de studenten een brede oriëntatie aanbieden op het door hen gekozen vakgebied, zowel wat vakinhoud als wat vakdidactiek betreft. Uit de gesprekken met studenten en na bestudering van studentproducten is het auditteam gebleken dat aspirant studenten al beschikken over een kennisbasis op het door hen gekozen vakgebied. Daar waar nog sprake is van kennislacunes, geven studenten dit aan en zijn zij in staat zelf relevante literatuur te selecteren om zich vervolgens de kennis alsnog eigen te maken. De opleiding ziet er op toe dat dit ook gebeurt.

Bestudering van de literatuur voor de drie opleidingen laat zien dat de opleiding gebruik maakt van Nederlandstalige literatuur naast enkele Engelstalige publicaties. Bij de lerarenopleiding Engels ligt het percentage Engelstalige boeken hoger dan bij beide andere vakken. Het auditteam beoordeelt de op vakdidactiek en vakinhoud gerichte literatuur als relevant, op hbo-bachelorniveau en als voldoende actueel.

De drie door het auditteam bestudeerde curricula zijn onderverdeeld in modules, stages, opdrachten, portfolio en het afstudeerdossier.

Tijdens hun opleiding zijn studenten werkzaam in de onderwijspraktijk op hun vakgebied, voeren zij lesopdrachten/beroepstaken en leerwerktaken uit gericht op authentieke beroepssituaties en observeren zij onderwijsprofessionals en leerlingen. Een weergave van deze activiteiten trof het auditteam aan in het portfolio. Het auditteam stelt vast dat de opleidingen een kennis- en vaardigheden leerlijn, een integrale leerlijn (de praktijk) en een reflectieleerlijn onderscheiden. Ook binnen en tussen deze leerlijnen is sprake van een wisselwerking tussen theorie en praktijk waarbij de leerlijnen wel te onderscheiden zijn maar niet te scheiden. De curricula van de drie lerarenopleidingen beoordeelt het auditteam als samenhangend, waarbij zij de theorie- en de praktijkcomponent in wisselwerking aanbieden.

Voor studenten geldt dat zij minimaal één dag per week stage lopen op een school voor voortgezet onderwijs of binnen het beroepsonderwijs; bij hen vallen leren en werken daarmee samen. Naast de beroepsopdrachten die zij vanuit de opleidingen meekrijgen, stellen de studenten zelf leerwerktaken op die de basis vormen voor het Persoonlijk Ontwikkelingsplan, het POP. Voorbeelden van leerwerktaken zijn het ontwerpen van een lessenserie, het maken van lesmateriaal of het organiseren van excursies. Kenmerkend voor deze leertaken is dat zij voor studenten betekenisvol zijn in de beroepspraktijk.

Het vakinhoudelijke curriculum van Nederlands is ontwikkeld voor studenten met een afgeronde Pabo (Lerarenopleiding basisonderwijs). In de Pabo vormt de Nederlandse taal een essentieel onderdeel van de opleiding. Te denken valt hierbij aan: spelling, grammatica, taalverwerving, taaldidactiek (lesgeven in Nederlandse taal), drama en literatuur. Daarmee hebben studenten voor de start al een substantiële kennis- en vaardigheden basis opgebouwd. In de tweedegraadslerarenopleidingen bouwt Saxion Next daarop voort. Een programma van 90 EC is nodig om de eindkwalificaties te bereiken.

Anders ligt het bij Engels en Wiskunde. Deze vakken komen maar zeer beperkt aan de orde in de PABO. Er moet relatief meer gedaan worden. Om het gewenste eindniveau te bereiken is een programma van 120 EC nodig. Dat maakt dat er verschillen zijn tussen de verschillende routes. Hierna beschrijven wij op hoofdlijnen de opzet en inhoud van de tweedegraads lerarenopleidingen Nederlands, Engels en Wiskunde.

Nederlands

Het curriculum onderscheidt drie vaklijnen: Letterkunde, Taalkunde en Taalbeheersing. In de eerste fase (omvang: 30 EC) besteedt de opleiding ruim aandacht aan de vakinhoud met als doel het vergroten van de vakkennis en vakdidactische kennis en het trainen in vakdidactische vaardigheden. Tevens is er ruim aandacht voor pedagogische competenties. Verder voeren studenten actieonderzoek uit, werken zij aan hun portfolio en lopen zij stage. In het portfolio besteden studenten aandacht aan die competenties waarvan zij vinden dat verdere ontwikkeling noodzakelijk is. Studenten zijn, zo is het auditteam gebleken, goed in staat de eigen capaciteiten te wegen en waar nodig maatregelen te nemen om hun functioneren te verbeteren en om hierbij waar nodig ondersteuning te vragen vanuit de opleiding of van medestudenten.

In de tweede fase, de hoofdfase (omvang: 60 EC), is sprake van verdieping op de terreinen vakinhoud Nederlands en vakdidactiek Nederlands.

Een belangrijk deel van de studielast wordt in de hoofdfase bepaald door het actieonderzoek (8 EC) dat de student uitvoert op de stageschool.

Verder werkt de student aan zijn portfolio/LIO-stage, aan het 'assessment' en het 'Beroepsbeeld'. Het auditteam beoordeelt het curriculum en de hierin te onderscheiden modules als vakinhoudelijk goed en evenwichtig waarbij aandacht is voor zowel de vakdidactische als de vakinhoudelijke kant van het vak. Daarbij merkt het auditteam nog wel op, dat de vakdidactische component in de werkstukken van studenten, waaronder het actieonderzoek, soms ondergesneeuwd is onder algemene didactiek. Daaraan zou de opleiding nog meer aandacht mogen besteden.

Wiskunde

Het curriculum van de tweedegraads lerarenopleiding Wiskunde bestaat uit en vakdidactische kennismodules op de terreinen Wiskunde, algemene didactiek en Wiskundendidactiek.

Tot de in complexiteit toenemende vakinhoud behoren studieonderdelen zoals: Logica, Kansrekening, Ruimte meetkunde, en het werken met statistische software. De vakdidactische component zit met name in studieonderdelen zoals: rekenen en rekendidactiek, het verzorgen van een presentatie op het terrein van effectief lesgeven en het maken van toetsen.

Het auditteam beschouwt de vakinhoudelijke component goed geborgd: de opleiding biedt ruim aandacht aan vakinhoudelijke thema's die essentieel zijn voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs en bovenbouw van het (middelbaar) (beroeps)onderwijs.

De vakdidactische component is door de opleiding uitgewerkt door ruim aandacht te besteden aan de vakspecifieke wijze waarop docenten rekenen/Wiskunde doceren. De opleiding besteedt dan bijvoorbeeld aandacht aan de uitleg van Wiskunde aan verschillende groepen leerlingen met behulp van voorbeelden, gerichte vragen en voor leerlingen inzichtelijk taalgebruik.

De aspirant docent kan vragen van leerlingen op een begrijpelijke wijze uitleggen. Centraal in het Wiskundeonderwijs, zo geeft de opleiding in haar visie aan, staat het zoekende, het 'puzzelige karakter' van Wiskunde door nadruk te leggen op het stellen van vragen, verwonderen, onderzoeken en hypothesen opstellen, het bewijzen, weerleggen en abstraheren. Naast het cursorisch deel kent de opleiding een praktijkdeel dat bestaat uit drie fasen waarvan er twee voor álle studenten verplicht zijn. Eén fase richt zich op studenten die niet beschikken over voldoende werkervaring in het voortgezet onderwijs.

De studenten Wiskunde, die het auditteam sprak, gaven aan dat er vakdidactisch een behoorlijk verschil was tussen de inhoudelijke wiskundevakken en de meer vakdidactisch georiënteerde vakken. Practice what you preach beperkte zich veelal tot de vakdidactische modules, bijvoorbeeld bij de modules lesmateriaal ontwerpen.

Het auditteam vindt de onderwijsinhoud, zowel vakinhoud als didactiek, goed uitgewerkt. Wel zouden de docenten bij het aanbieden van de vakinhoudelijke modulen, nog meer de verbinding kunnen leggen met vakdidactiek. Het auditteam onderschrijft zowel visie als de wijze waarop de opleiding omgaat met het vakgebied Wiskunde door óók aandacht te besteden aan wat goed Wiskundeonderwijs is en hoe je dat als docent kunt vormgeven.

Engels

De tweedegraads lerarenopleiding op het terrein van Engels onderscheidt modules op de terreinen: taalvaardigheid, taalkunde, *countries & culture* en vakdidactiek. In de visie van de opleiding moet de docent ervoor zorgen dat hij beschikt over 'authentiek materiaal' dat voldoende aansluit bij de belevingswereld van leerlingen.

Veel aandacht is er voor skills (taalvaardigheden) naast studieonderdelen zoals Phonetics & Phonology, Literature, Lesson design and IT, The English Language in context en Assessment and educational targets. De vakdidactische modules zijn ook bij deze opleiding goed uitgewerkt en laten een toenemende complexiteit zien. Zo dient de leraar in staat te zijn om verschillende methoden/leerboeken voor zijn vak te noemen en de bruikbaarheid van deze methoden voor zijn leerlingen te toetsen en dit te verantwoorden. Ook is hij in staat de relatie van de leerstof voor zijn vak met de kerndoelen, eindtermen en examenprogramma's op het terrein van Engels te beschrijven. Dit betekent bijvoorbeeld dat hij over actuele kennis beschikt van beroepen waarvoor hij opleidt en een relatie legt tussen de leerstof en de kwalificatiedossiers. Evenals bij het vak Wiskunde geldt ook hier dat de praktijkfase bestaat uit drie fasen waarvan er twee voor alle studenten verplicht zijn. Eén praktijkfase geldt ook hier voor studenten die nog niet over voldoende ervaring beschikken in het voortgezet onderwijs. Het curriculum bestuderend stelt het auditteam vast, dat dit op een inzichtelijke wijze is vormgegeven en waarin relevante vakinhoudelijke en vakdidactische modules zijn verwerkt.

Onderzoekscapnent

Bij standaard 2 is het auditteam op dit aspect al ingegaan. Het auditteam wijst er hier nog op dat ook uit het gesprek met studenten Wiskunde en Nederlands bleek dat zij in voldoende mate beschikken over een onderzoekende attitude, kritisch vermogen en dat zij in staat zijn theorie en praktijk met elkaar te verbinden. Zij waren er tevens in voldoende mate van doordrongen dat hun onderwijs met de tijd mee dient te gaan en dat daarbij kennis van en inzicht in nieuwe onderzoeksresultaten onontbeerlijk is. De studenten Engels waren hiermee nog maar net gestart.

Internationale component

De opleidingen wijzen er op dat internationalisering niet noodzakelijkerwijs betekent dat al hun studenten in het buitenland stage lopen. Tijdens de audit wordt duidelijk dat voor de drie opleidingen internationalisering vooral betekent er aandacht is voor ontwikkelingen in het (internationale) vakgebied. Daarnaast is er een praktische reden om de internationale component binnen grenzen te houden: studenten volgen de opleiding in deeltijd en werken daarnaast, hetgeen het voor hen lastig maakt om bijvoorbeeld in het buitenland studieonderdelen te volgen of over een langere periode stage te lopen. Studenten zijn verplicht om twee weken door te brengen in een Engelstalig gebied (de opleiding organiseert dit niet). Zoals al bij standaard 1 is aangegeven, is "multiculturele aspecten van een schoolomgeving" een nader uit te werken aandachtspunt. Diversiteit verdient dan ook een prominenter plek binnen het curriculum.

Weging en Oordeel

Het curriculum biedt studenten van de drie opleidingen in de eerste twee studiejaar een brede oriëntatie aan, zowel wat vakinhoud als wat vakdidactiek betreft. Daarbij zijn de vakinhoudelijke en de vakdidactische leerinhouden op een inzichtelijke wijze uitgewerkt waarbij sprake is van toenemende complexiteit in vakinhoudelijke kennis en vakdidactisch handelen. De opleidingen hebben de theoriecomponent en de beroepspraktijk met elkaar verbonden hetgeen onder andere blijkt uit de wijze waarop zij de onderzoekscapnent in het curriculum hebben verwerkt, in het bijzonder bij het actieonderzoek. De verbinding tussen vakinhoud en vakdidactiek kan nog versterkt worden in de opleiding Wiskunde. De opleiding Nederlands mag de studenten in hun werkstukken meer laten focussen op de vakdidactische component. De internationale component en het hieraan gerelateerde 'diversiteit' vormen nog een aandachtspunt voor de drie opleidingen. Gelet op bovenstaande overwegingen en gelet op het feit dat de opleidingen Wiskunde en Engels nog (heel) jong zijn, beoordeelt het auditteam deze standaard als 'voldoende'.

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: Het didactisch concept is in lijn met de beoogde eindkwalificaties en de werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept. Factoren, die betrekking hebben op het programma en die de studievoortgang belemmeren worden zoveel mogelijk weggenomen. Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding.

Bevindingen

- *Generiek*

Didactisch concept

De tweedegraadslerarenopleidingen hanteren het concept van het competentiegericht leren. De opleidingen gaan in de staande curricula van het reguliere traject en het traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels uit van de zeven SBL-competenties die de studenten in fasen realiseren. Zoals al is vermeld, bieden de opleidingen daarbij maatwerk. De student beschrijft in zijn persoonlijk ontwikkelingsplan welke weg hij wil bewandelen om de nog te ontwikkelen competenties op het vereiste niveau te kunnen realiseren.

Binnen het programma is de beroepspraktijk uitgangspunt voor het leren en de leeractiviteiten. De stage/het werkplekleren maakt een groot deel uit van de totale studie.

De opleidingen hebben bovenstaande uitgangspunten duidelijk vastgelegd in het Opleidingsconcept.

In het Opleidingsconcept beschrijven de opleidingen ook hoe zij het onderwijs bieden langs drie leerlijnen. Bij het reguliere traject ligt veel nadruk op de integrale leerlijn (de praktijk/ de stage). In het traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels ligt de nadruk daarentegen meer op de kennislijn.

In beide trajecten vormt de reflectie- en ontwikkelingslijn een belangrijk element.

Werkvormen

De opleidingen hanteren in elke leerlijn een breed scala aan werkvormen, passend bij het doel, de mogelijkheden en de specifieke doelgroep die naar de lerarenopleidingen van Saxion Next komt. Zo kent de kennis- en vaardighedenlijn vooral werk- en hoorcolleges. Daarbinnen zorgen de docenten voor verschillende activerende werkvormen. Binnen het reguliere traject worden bijvoorbeeld veel mini-lesjes en presentaties door en voor studenten gegeven, zoals het oefenen van een onderwijsleergesprek of een les volgens het model van de directe instructie. Bij Wiskunde sluiten de studenten de module Matrices en Lineair programmeren af met het geven van een les aan medestudenten over een deelonderwerp uit de module. Iets dergelijks gebeurt ook bij Nederlands en Engels.

In de integrale lijn werken de studenten aan beroepstaken die de studenten van het reguliere traject uitvoeren in de stage en de studenten Nederlands, Wiskunde en Engels ook via de opdrachten voor de verschillende dossiers.

Ook het portfolio heeft een belangrijke plek. Studenten leveren daarin bewijzen van eigen kunnen en reflecteren vervolgens op hun eigen ontwikkeling. Afhankelijk van de voorkennis en ervaring kiezen studenten de competenties die bij hun totale ontwikkeling tot bevoegd docent de meeste aandacht verdienen. Dat is een mooi voorbeeld van het bieden van maatwerk door de opleidingen.

Om het onderwijs flexibeler te maken – ook belangrijk in het kader van het experiment – zijn de opleidingen gestart met vormen van tijd- en plaatsonafhankelijk leren. Zo werken de opleidingen sinds kort met enkele online colleges onderwijskunde (reguliere traject en Nederlands) en is de opleiding Nederlands begonnen met het ontwikkelen van een module in zelfstudie. Ondanks het feit, dat studenten zeggen dat zij contacturen zeer op prijs stellen, beveelt het auditteam de opleidingen aan verder te gaan op de reeds ingeslagen weg naar meer flexibel onderwijs.

Studeerbaarheid

Het auditteam constateert dat de opleidingen met de hierboven beschreven uitgangspunten en aanpak, zorgen voor een studeerbaar programma voor alle studenten. De opleidingen stimuleren de studenten tot zelfstudie, maar bieden waar nodig/gewenst ondersteuning. (Zie standaard 8.)

De studenten die het auditteam sprak, meldden dat zij het programma ook studeerbaar vonden door het toegespitste karakter op de beroepspraktijk. Wat zij vandaag leren, kunnen ze morgen al toepassen in de praktijk, aldus de studenten. Ook hoeven ze geen dingen te doen die ze niet kunnen gebruiken. Tevens had een aantal studenten vrijstelling gekregen voor bepaalde studieonderdelen op basis van eerder verworven kennis en vaardigheden. Dat komt de studeerbaarheid ook ten goede.

In het intakegesprek besteden de opleidingen veel aandacht aan de studielast, die door deeltijdstudenten die privé – werk – studie moeten combineren vaak als zwaar wordt ervaren. (Zie standaard 5.)

Het auditteam heeft in de gesprekken op geen enkel moment geconstateerd dat bij alle flexibilisering de kwaliteit in gevaar komt.

Studenten met een functiebeperking

Voor inschrijving voor de studie kunnen potentiële studenten met een functiebeperking in gesprek met de opleidingen over het gebruik van de verschillende mogelijkheden/faciliteiten.

De potentiële student kan hierover in gesprek met de decaan.

Saxion Next heeft de aanpak verder uitgewerkt in de notitie 'Studeren met een functiebeperking, beleid Saxion Next'.

De examencommissie kent extra voorzieningen toe. In veel gevallen gaat het om extra tijd, vergroot afgedrukte opgaven, een aparte ruimte of werken op een laptop.

Weging en Oordeel

De opleidingen bieden een zorgvuldig gestructureerd en sterk op de praktijk gericht programma aan dat alle studenten in staat stelt de specifieke competenties die zij nog moeten ontwikkelen, te verwerven. Het brede scala aan werkvormen in elke leerlijn is telkens passend bij de leerdoelen en sluit goed aan bij de specifieke doelgroep. Het is een sterk punt dat de opleidingen hierin maatwerk bieden. In het intakegesprek besteden de opleidingen veel aandacht aan de studielast, die door deeltijdstudenten die privé – werk – studie moeten combineren vaak als zwaar wordt ervaren. De student beschrijft in zijn persoonlijk ontwikkelingsplan welke weg hij wil bewandelen om de nog te ontwikkelen competenties op het vereiste niveau te kunnen realiseren.

Het maatwerk, het waar mogelijk verlenen van vrijstellingen en het op de beroepspraktijk toegespitste karakter bevorderen de studeerbaarheid. De studenten zijn daarover zeer te spreken

Het auditteam beoordeelt deze standaard daarom als 'goed'.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde eindkwalificaties.

Bevindingen

- *Traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels*

Toelating/intake

De opleidingen zijn gebaseerd op 240 EC. Op grond van eerder verworven kwalificaties hebben studenten een vrijstelling van 120-150 EC; een afgeronde pabo, eerste- of tweedegraadsbevoegdheid in een ander vakgebied vormt hiervoor de basis. Het verkort traject Nederlands is ingericht op basis van 90 EC. De verkorte trajecten Engels en Wiskunde omvatten elk 120 EC.

Iedere student neemt deel aan een toelatingsgesprek op basis van een door hem vooraf ingestuurde opdracht. Tijdens dit gesprek bespreken vertegenwoordigers van de opleiding, in de regel zijn dit docenten, de opdracht met de aspirant-student. Tevens vindt er een diplomacheck plaats en bespreken opleiding en student de stage- en werkmogelijkheden, de wijze van begeleiding, het arbeidsverleden, het curriculum en vindt afstemming plaats van de wederzijdse verwachtingen. Het aantal studenten dat de opleidingen voortijdig verlaat is zeer beperkt. Het gaat om enkele studenten die veelal om privéredenen stoppen. Voor Engels geldt een beheersing op ten minste B2 niveau. Voor studenten met een niet-Nederlands achtergrond geldt een aparte taaleis.

Voor Wiskunde vindt het auditteam het van belang, mede gelet op het tekort aan bevoegde tweedegraadsleraren Wiskunde, dat Saxion Next in 2016 is gestart met de lerarenopleiding Wiskunde. In dat jaar hebben zich 90 (!) studenten ingeschreven, hetgeen een forse impact heeft gehad op de opleiding. Zo'n 20 procent van de hier instromende groep studenten was al elders een Wiskundelerarenopleiding gestart en rondsloot deze nu bij Saxion Next af. Docenten wijzen er op dat het startniveau van een deel van de Wiskundestudenten hen 'tegenvalt'. Daarom is besloten om met ingang van het studiejaar 2017-2018 door middel van een diagnostische toets het instapniveau per student te bepalen. De uitslag moet zowel de opleiding als de student inzicht geven in die deelgebieden van de Wiskunde die aandacht behoeven en waarvoor de student zich in eigen beheer extra leerstof moet eigen maken. Voor Wiskunde geldt daarenboven nog als aanvullende eis dat studenten beschikken over ten minste een havodiploma met Wiskunde-B in hun pakket. Voor een deel van de Wiskundecolleges geldt een aanwezigheidsplicht, daar waar studenten werken aan groepsopdrachten en waar groepsinteractie een rol speelt. Docenten Wiskunde begeleiden studenten intensief om het aantal uitvallers zo laag mogelijk te houden.

Studenten over de toelating

De opleidingen werven studenten die al beschikken over een lesbevoegdheid op tweedegraads- of eerstegraadsgebied om deze groep studenten via een vakinhoudelijk en vakdidactisch verkort traject op te leiden tot tweedegraadsdocenten op de terrein Nederlands, Wiskunde of Engels. Uit gesprekken met studenten blijkt het verkort karakter van de opleidingen een belangrijk punt te zijn: het maakt het volgen van de opleiding voor hen tot een overzichtelijk gebeuren en het kost hun geen vele jaren. Met hun vooropleiding laten studenten hun kwalificaties zien voor het meesterschap. Studenten geven verder aan dat de opleidingen goed aansluiten bij hun vooropleiding, hun ervaring en hun persoonlijke situatie. De opleidingen benutten de mogelijkheden die de werkende studenten hebben op hun (onderwijs)werkplek in ruime mate. Zij spreken in dit geval over vraaggericht onderwijs dat zij samenvatten als maatwerk.

Vrijstelling

De opleidingen beschikken over een vrijstellingsregeling. Zo geldt voor studenten die een vergelijkbare onderwijseenheid als Saxion Next deze aanbiedt succesvol hebben afgerond op een andere instelling voor hoger onderwijs, dat zij bij de examencommissie met een schriftelijke onderbouwing en op basis van bewijsstukken vrijstelling kunnen aanvragen.

Uit gesprekken met studenten blijkt dat de examencommissie 'zuinig' is met de toekenning van vrijstellingen tenzij de student 'overduidelijk' kan aantonen dat hij een relevant studieonderdeel elders met goed gevolg heeft afgerond. Na bestudering van studentdossiers, waaronder de assessmentdossiers, stelt het auditteam vast dat instromende studenten die in aanmerking komen voor vrijstellingen inderdaad beschikken over eerder verworven (soms ruim boven het hbo-bachelorniveau uitstijgende) kwalificaties. Studenten beschikken veelal over ruime relevante voorkennis die zij beschrijven in hun veelal goed leesbaar assessmentdossier.

Weging en Oordeel

De drie lerarenopleidingen op het terrein van Nederlands, Wiskunde en Engels beschikken over een set toelatingseisen die realistisch zijn en toegespitst zijn op het startniveau van de aspirant studenten. Studenten beschikken over ervaring in het onderwijsveld en zijn ontegenzeggelijk gemotiveerd. De opleidingen sluiten hier goed op aan. De intakeprocedure is zorgvuldig uitgewerkt, studenten zijn hier tevreden over. De valideringsprocedure die de opleidingen hanteren rondom de toelating en bij het verlenen van vrijstellingen is inzichtelijk en zorgvuldig vormgegeven. Het auditteam is verheugd over de forse instroom van het aantal Wiskundestudenten, mede gelet op het tekort hieraan. De lerarenopleiding Wiskunde is er veel aan gelegen alle studenten 'binnen boord' te houden. Gelet op bovenstaande overwegingen, beoordeelt het auditteam deze standaard als 'goed'.

4.3. Personeel

Standaard 6: Het personeel is gekwalificeerd en de omvang er van is toereikend voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De feitelijk bij het personeel aanwezige expertise sluit aan bij de eisen gesteld aan een hbo-opleiding.

Bevindingen

- *Generiek*

Binnen de tweedegraadslerarenopleidingen van Saxion Next werken ongeveer 30 docenten. Alle docenten zijn in dienst van de Academie Pedagogiek en Onderwijs (APO) van Saxion. De APO heeft in haar personeelsplan duidelijk vastgelegd dat zij in de tweedegraadslerarenopleidingen docenten inzet die i) eerstegraads bevoegd zijn in het vak dat zij verzorgen, ii) ruime ervaring hebben in het vo of mbo en iii) nog actief zijn in het werkveld waarvoor zij studenten opleiden. Alle leraren hebben een lerarenopleiding afgerond. Docenten die toetsconstructeur zijn, beschikken over een certificaat Basis Kwalificatie Examinering (BKE).

Jaarlijks voert de leidinggevende van Saxion functioneringsgesprekken met de docenten waarin hij o.a. het functioneren van de docent evalueert en afspraken maakt over verdere professionalisering.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de focus van de deskundigheidsbevordering in de afgelopen periode vooral heeft gelegen op alle aspecten die te maken hebben met het experiment Leeruitkomsten. Dat blijft ook voor de komende periode nog het geval. Zo was/ is er aandacht voor het opstellen en interpreteren van leeruitkomsten en andere, nieuwe soorten van activiteiten en vaardigheden: ontwerp- en begeleidings- en beoordelingsvaardigheden, waaronder het opstellen van leerwegaafhankelijke toetsen (LOT) en het opstellen van maatwerkopdrachten. Hierbij sluiten de tweedegraadslerarenopleidingen zich aan bij de ontwikkelingen van Saxion Parttime School, die eveneens meedoet aan het experiment Leeruitkomsten. Begin 2017-2018 is er een bijeenkomst gepland voor alle docenten van de tweedegraadslerarenopleidingen.

Omdat de tweedegraadslerarenopleidingen zijn ondergebracht bij APO, hebben docenten de mogelijkheid om deel te nemen aan het brede scholingsaanbod van APO. Dat is een mooie bijkomstigheid van de positionering van de opleidingen in deze academie.

Over professionalisering op het terrein van het toepassen van ICT, blended learning, didactische vaardigheden en over het met en van elkaar leren in professionele leergemeenschappen en VELON²-registratie, vernam het auditteam niet veel. Het auditteam acht het belangrijk dat de docenten zich ook tot deze onderwerpen meer gaan verhouden; zeker met het oog op het experiment.

Aan Saxion Next zelf zijn geen lectoraten verbonden, maar de tweedegraadslerarenopleidingen kunnen wel profiteren van de nabijheid van de lectoraten van APO/Saxion. Zo is bijvoorbeeld met het lectoraat 'Innovatief en effectief onderwijs' intensief contact geweest bij het ontwikkelen van het nieuwe onderwijsconcept 'werken met eenheden van leeruitkomsten'. Voor het ontwikkelen van de uitstrooprofielen avo en bo hebben de opleidingen gebruik gemaakt van artikelen en materialen van het lectoraat 'Onderwijsarrangementen in maatschappelijke context'. Voor de colleges leerpsychologie hebben de opleidingen gebruik gemaakt van publicaties van het lectoraat 'Daltononderwijs en vernieuwingsonderwijs'.

---

² VELON: Vereniging van Lerarenopleiders Nederland

De docenten zijn heel tevreden over hun werk bij de tweedegraadslerarenopleidingen, zo blijkt uit de medewerkerstevredenheidsonderzoeken (MTO). Wel ervaren zij een hoge werkdruk. Dat heeft deels te maken met de transitie waarin de opleidingen zich thans bevinden, maar ook met het feit dat veel docenten een relatief kleine aanstelling hebben bij de tweedegraadslerarenopleidingen. Het gevolg daarvan is, dat een groot aantal niet lesgebonden activiteiten bij een relatief klein aantal mensen met een grotere aanstelling terecht komen. Dat zijn vaak de studieleiders. Zij dragen meerdere petten. Het auditteam deelt de mening van de opleidingen dat dit naast een krachtig punt – veel zaken in handen van een kleine groep mensen die daarover nauw met elkaar afstemt – ook een kwetsbaar punt is. Het auditteam beveelt het management van APO aan, de belastbaarheid van de docenten goed te blijven volgen.

Een verbetermaatregel die het management al heeft ingezet om de werkdruk van de docenten te verminderen, is het extra toekennen van uren voor het verzorgen van onderwijs, correctie, begeleiden van stages en de begeleiding van actieonderzoek.

- *Traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels*

De docenten op de terreinen Nederlands, Wiskunde en Engels beschikken over een voor de opleiding relevante achtergrond. De cv's van docenten laten zien dat zij vrijwel allemaal een masterachtergrond en daarnaast een eerstegraads of tweedegraads lerarenopleiding hebben afgerond. Zowel docenten als stagebegeleiders beschikken over een lesbevoegdheid.

Aanvullende expertise zoals op het terrein van vakdidactiek is binnen de Academie voor Pedagogiek en Onderwijs (APO) beschikbaar. Om de relatie met de beroepspraktijk te onderhouden, zijn de docenten actief in het algemeen voortgezet onderwijs (avo) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Docenten werken in drie teams onder leiding van een studieleider. Voor de verschillende teams geldt, kort samengevat, het volgende:

- Team Nederlands: binnen de opleiding zijn zestien docenten werkzaam als reguliere docent, stagebegeleider of een combinatie van beide. Van deze zestien docenten beschikken er dertien over een afgerond masteropleiding onder wie alle lesgevendende docenten.
- Team Wiskunde: in de loop van het studiejaar 2015/2016 is een team samengesteld voor deze lerarenopleiding. Thans bestaat het team Wiskunde uit zes docenten en stagebegeleiders waarvan er vier beschikken over een masterachtergrond op een voor de opleiding relevant terrein (Wiskunde en onderwijs).
- Team Engels: de door de opleiding aangetrokken docenten beschikken over een masterachtergrond.

Verschillende docenten voor de talen Nederlands en Engels zijn naast hun werkzaamheden voor Saxion Next tevens werkzaam in het voortgezet onderwijs. Het auditteam stelt vast dat de docenten daarmee in voldoende mate in staat zijn theorie en praktijk te combineren en studenten te begeleiden. Het personeel van de drie opleidingen beschikt in de regel over een kleine aanstelling, veelal 0.2 fte. Daardoor komen met name niet-lesgebonden activiteiten terecht bij een beperkt aantal personen die bijgevolg een grotere aanstelling hebben. De opleiding wijst erop dat dit weliswaar goed werkt, maar dat het tevens kwetsbaar is bij personele wijzigingen.

Studenten Wiskunde en Nederlands geven aan tevreden te zijn over de docenten: zij kwalificeren hun vakinhoudelijke en vakdidactische kennis als voldoende tot goed, afhankelijk van de docent. Voor alle drie de opleidingen geldt dat de opvolging/vervanging van docenten de komende jaren een belangrijk speerpunt vormt.

Weging en Oordeel

Het auditteam is van oordeel dat de tweedegraads lerarenopleidingen van Saxion Next duidelijke eisen stellen aan de kwaliteit en ervaring van de docenten die zij inzet. De kwaliteit van het team docenten Nederlands en Wiskunde beoordeelt het auditteam als voldoende en passend bij het profiel van de opleiding dat gekenmerkt wordt door praktijkgericht onderwijs op

basis van een solide fundament. Over het team Engels kan het auditteam vooralsnog geen kwalificerende uitspraak doen. De kleine aanstelling van docenten en de bijgevolg forse werkdruk bij de studieleiders maakt de opleidingen kwetsbaar bij wijzigingen in het personeelsbestand. Een aandachtspunt volgens het auditteam.

De docenten besteden voldoende aandacht aan de bevordering van hun eigen deskundigheid, waarbij de focus nu duidelijk ligt op alle aspecten die te maken hebben met het experiment Flexibele Leerwegen. Dat is belangrijk. Gelet op bovenstaande overwegingen komt het auditteam tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

4.4. Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

- *Generiek*

Saxion Next biedt de tweedegraadslerarenopleidingen aan in de Saxion-gebouwen op de locaties Deventer en Enschede. Ook de pabo's van de APO zijn hierin gevestigd. In 2015 is er in Enschede een nieuw gebouw ingericht op de stadscampus.

De opleidingen kunnen gebruik maken van het goed ingerichte Studielandschap van Saxion met een gespecialiseerde bibliotheek, waar studenten relevante (vak)literatuur en databases kunnen raadplegen.

In de Onderwijswerkplaats van de APO staan (onderwijs)materialen die de student en de docent van de pabo en de tweedegraadslerarenopleidingen nodig hebben, zoals handboeken en methoden die op de scholen voor vo en mbo worden gebruikt. Daarnaast maken de studenten gebruik van de voorzieningen en materialen – zoals een practicumlokaal voor proefjes, een talenpracticum, een leslokaal voor huishoudelijke verzorging en lesmethoden - die zij op de eigen stageschool/werkplek aantreffen.

De benodigde ICT-voorzieningen zoals computers, beamers en digitale schoolborden zijn aanwezig. Voor het zelf leren verzorgen van onderwijs zijn deze digitale schoolborden zeker van belang.

De opleidingen hebben de beschikking over grote, flexibele en open ruimten, klaslokalen en kleinere af te sluiten plekken voor het werken in kleinere groepen. Er zijn voldoende studieruimten voor de studenten en overlegkamers voor docenten en studenten.

Voor de docenten zijn er flexruimtes (Deventer) of vakgroepkamers (Enschede).

Studenten en docenten zijn tevreden over de huisvesting en materiële voorzieningen.

Voor het meer tijd- en plaatsafhankelijk kunnen communiceren en flexibel onderwijs is een goed werkende digitale infrastructuur belangrijk. Met het oog op het experiment Leeruitkomsten, waarin studenten mogelijk ook op een andere wijze de lesstof willen verwerven, is het essentieel dat de opleidingen adequate voorzieningen hebben. De opleidingen maken gebruik van de elektronische leeromgeving Blackboard, het netwerk dat bij Saxion in gebruik is. Deze omgeving werkt inmiddels naar tevredenheid. Goed beheer van de toegankelijkheid van bestanden blijkt nog een punt van zorg voor de opleidingen, omdat er veel docenten gebruik moeten kunnen maken van het systeem.

Weging en Oordeel

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de huisvesting en materiële voorzieningen toereikend zijn voor de realisatie van de opleidingsprogramma's. Er zijn voldoende grote en kleinere lokalen, studieruimten en overlegkamers beschikbaar, de Saxion bibliotheek beschikt over relevante (vak)literatuur en databases. De benodigde ICT-voorzieningen, waaronder digitale schoolborden en de digitale leeromgeving Blackboard, zijn aanwezig. Dit laatste acht het auditteam essentieel voor het tijd- en plaatsafhankelijk communiceren en het kunnen bieden van flexibel onderwijs o.a. met het oog op het experiment Leeruitkomsten.

Het auditteam beoordeelt deze standaard als 'voldoende'.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Alle studenten krijgen ondersteuning van een studietoestel en een studietoestel. De studietoestel voert met de student een inhoudelijk gesprek over het opleidingstraject en het (maatwerk)programma. In de meeste gevallen is de studietoestel de studietoestel van het opleidingstraject dat de student volgt.

Met ingang van 1 september 2017 – de start van het experiment Leeruitkomsten – leggen de studietoestel en de student de weg naar het behalen van de beoogde leeruitkomsten vast in een overeenkomst. Ook voor het bijstellen van deze overeenkomst neemt de student contact op met de studietoestel.

Naast de studietoestel, krijgt elke student een studietoestel (SB'er) toegewezen, die hem begeleidt tijdens de hele studie; ook in de stage. De SB'er spreekt o.a. met de student over diens leerdoelen voor een bepaalde periode en zijn Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP). Ook het portfolio van de student met reflectieverslagen en bewijzen van kunnen is een onderwerp van gesprek.

Tijdens de stage krijgt de student begeleiding van de SB'er in zijn rol als stagebegeleider vanuit de opleidingen en van een mentor als vakinhoudelijk en vakdidactische deskundige. Indien de stageschool/werkplek een opleidingsschool is, krijgt de student ook begeleiding van een schoolopleider. Wat de opleidingen in dezen van de mentor verwachten, is duidelijk beschreven in de stagegids, waaronder zijn opleidingsniveau en beschikbare tijd voor begeleiding.

Uit de tevredenheidsonderzoeken en de gesprekken tijdens de audit, blijkt dat de studenten en alumni over het algemeen tevreden zijn over de studiebegeleiding. De opleidingen constateren dat er wel enige spanning is tussen de mate waarin de opleidingen het initiatief nemen de studenten te ondersteunen of te begeleiden en de mate waarin studenten zelfstandig het opleidingstraject kunnen doorlopen. Sommige studenten wensten meer begeleiding. De opleidingen blijven zoeken naar het vinden van een goede balans hierin. Het auditteam acht het belangrijk dat de opleidingen de studievoortgang en de specifieke behoefte van elke student goed in de gaten houden en duidelijk communiceren over de wederzijdse verwachtingen.

De informatievoorziening verloopt op een adequate wijze.

Aspirant studenten krijgen o.a. informatie via open dagen, banenmarkten, via de website van Saxion en tijdens intakegesprekken. Voor de zittende studenten zijn er verschillende documenten beschikbaar op de elektronische leeromgeving Blackboard, waaronder de studiegids, het rooster, readers voor de verschillende modules en praktijkboeken met informatie over de stage.

Vanaf 1 september 2017 gaat Saxion Next het cijferregistratiesysteem Bison gebruiken; het systeem dat evenals Blackboard ook in gebruik is bij Saxion. Voor de opleidingen, docenten en studenten is het praktisch dat Saxion en Saxion Next nu dezelfde kernsystemen gebruiken.

Weging en Oordeel

De studiebegeleiding en de informatievoorziening zijn adequaat en bevorderen de studievoortgang. De studietoestel, de SB'er en de mentor en indien van toepassing de schoolopleider, vervullen een duidelijke rol in de begeleiding. Studenten zijn daarover in het algemeen tevreden. Het auditteam acht het belangrijk dat de opleidingen de studievoortgang en de specifieke behoefte van elke student goed in de gaten blijven houden en duidelijk communiceren over de wederzijdse verwachtingen.

Het auditteam acht het oordeel 'voldoende' voor deze standaard zeker op zijn plaats.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Toelichting NVAO: De opleiding bewaakt de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties via regelmatige evaluaties. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen. Bij de interne kwaliteitszorg worden de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleidingen op verschillende manieren – zowel formeel als informeel – de kwaliteit van de opleidingen met de verschillende stakeholders evalueert en op basis van de uitkomsten verbetermaatregelen treffen. De studenten, docenten, alumni, vertegenwoordigers vanuit het werkveld en de examencommissie zijn actief betrokken bij de kwaliteit van de opleiding.

In het kwaliteitszorgplan 'Tweedegraadsleraaropleidingen Saxion Next – APO' staat beschreven met welke instrumenten en bij welke doelgroep de opleidingen op Saxion niveau of opleidingsniveau onderzoek doen naar de interne kwaliteit.

Zo evalueren de opleidingen elke module met de studenten, voeren zij jaarlijks een studenttevredenheidsonderzoek (STO) uit en vragen zij de studenten jaarlijks deel te nemen aan de Nationale Studenten Enquête (NSE). Ook kennen de opleidingen een actieve en betrokken opleidingscommissie waarin studenten vanuit beide opleidingstrajecten zitting hebben. Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleidingen goed luisteren naar de mening van de studenten en daadwerkelijk wat doen met kritische opmerkingen en wensen van de studenten. Dat is zeker een sterk punt. Het auditteam trof mooie voorbeelden aan van verbetermaatregelen die de opleidingen in de afgelopen periode hebben getroffen. Zo is de module TG02 grondig herzien en zijn er nieuwe accenten gelegd met meer nadruk op vakdidactiek en is er meer aandacht gekomen voor het beroepsonderwijs in voorbeelden, literatuur en opdrachten.

Ook de docenten zijn nauw betrokken bij de kwaliteitszorg van het onderwijs. Zij maken o.a. in de functioneringsgesprekken, de teamoverleggen en het Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) hun opmerkingen en wensen kenbaar. Binnen de vergaderingen van de vier teams stemmen de docenten met elkaar af over de te nemen verbetermaatregelen. De lijnen binnen de teams zijn kort.

Sterk punt is ook het regelmatig raadplegen van alumni en werkveld via het driejaarlijks alumnionderzoek en het driejaarlijks werkgeversonderzoek op de stagescholen en via de vergaderingen met de Beroepenveldcommissie (BvC) die tweemaal per jaar plaatsvinden en de jaarlijkse gesprekken op de stagescholen. Een mooi voorbeeld van een verbetering die met de BvC is besproken is de gewijzigde opzet van het afstuderen. Niet langer vormt het omvangrijke en zeer uiteenlopende eindportfolio het bewijsstuk voor het realiseren van de eindkwalificaties, maar studeren de studenten af op basis van een afstudeerdossier met een Beroepsbeeld, een vaktaak/actieonderzoek en een LIO-assessment.

Weging en Oordeel

De opleidingen evalueren op verschillende manieren – zowel formeel als informeel – de kwaliteit van de opleidingen met de verschillende stakeholders en treffen op basis van de uitkomsten aantoonbaar verbetermaatregelen. De opleidingen hebben een actieve en betrokken opleidingscommissie waarin studenten vanuit beide opleidingstrajecten zitting hebben. Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleidingen goed luisteren naar de mening van de studenten en daadwerkelijk wat doen met kritische opmerkingen en wensen van de

studenten. Ook het regelmatig raadplegen van alumni en werkveld via het alumnionderzoek en het werkgeversonderzoek op de stagescholen is een sterk punt
Het auditteam acht het oordeel 'goed' voor deze standaard op zijn plaats.

4.6. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

- *Generiek*

Systeem van toetsen en beoordelen

De opleidingen hebben de uitgangspunten rondom het toetsen vastgelegd in het 'Toetsbeleid en toetsplan Tweedegraadslerarenopleidingen'. In competentiematrices tonen de opleidingen van het reguliere traject en het traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels aan dat het toetsprogramma dekkend is voor alle prestatie-indicatoren die zijn afgeleid van de competenties.

De opleidingen bieden een mix van toetsen aan die passen bij de leerdoelen van de verschillende modulen. Voorbeelden hiervan zijn mondelinge en schriftelijke kennistoetsen, vaardigheidstoetsen, toetsing van de stage, projectverslagen, onderzoeksverslagen, presentatie, beroepsproducten voor in een portfolio, assessment.

De opleidingen stellen in hun toetsbeleid dat zij de studenten rijke feedback willen geven. Naast het afnemen van summatieve, selecterende toetsen, zorgen de opleidingen ook voor formatieve toetsing. Zo heeft het portfolio een formatieve functie wanneer de SB'er met de student diens ontwikkeling bespreekt.

Ten tijde van de audit vonden een aantal ontwikkelingen rondom het toetsen plaats. Zo is er binnen Saxion een nieuw toetskader ontwikkeld waarin de kwaliteitspiramide van eigentijds toetsen en beoordelen centraal staat. Saxion Next wil daarmee ook gaan werken. Daarnaast buigen de tweedegraadslerarenopleidingen zich over het ontwikkelen van leerwegaafhankelijke toetsen (LOT) in het kader van het experiment.

Validiteit, betrouwbaarheid, inzichtelijkheid

De opleidingen zorgen er op verschillende manieren voor dat de toetsen, valide, betrouwbaar en transparant zijn, conform de afspraken in het Toetsbeleid. Dat doen zij o.a. door:

- in de readers en praktijkboeken duidelijk te vermelden aan welke competenties wordt gewerkt, wat de leerdoelen zijn en op welke manier en op basis van welke indicatoren de studenten worden beoordeeld;
- voor alle toetsen toetsmatrijzen op te stellen
- beoordelingsformats op te stellen met een rubric;
- het zogenoemde 'meer-ogen' principe toe te passen o.a. bij het beoordelen van de leerwerktaken, de stage en de afstudeerdossiers;
- het beroepenveld te betrekken bij het beoordelen van de stage/het werkplekleren;
- toetsconstructeurs in te zetten die een certificaat Basis Kwalificatie Examinering (BKE) hebben;
- de examencommissie toe te laten zien op de deskundigheid van examinatoren;
- de toetscommissie van APO steekproeven te laten nemen van toetsen en de eigen examencommissie die tweemaal per jaar een steekproef neemt van eindwerken. (Zie de hieronderstaande paragraaf)

Examencommissie en toetscommissie

De tweedegraadslerarenopleidingen kennen een eigen examencommissie die bestaat uit vertegenwoordigers vanuit de verschillende opleidingstrajecten aangevuld met een externe deskundige vanuit een van de opleidingen van Saxion.

Uit de gesprekken tijdens de audit is gebleken dat de examencommissie haar taak heel serieus neemt en conform de wet uitvoert.

De commissie stelt jaarlijks een borgingsagenda op: een draaiboek om de kwaliteit van het toetsen en beoordelen te borgen. Daarin staat o.a. dat alle leden van de commissie tweemaal per studiejaar afstudeerproducten (afstudeerdossiers) bestuderen en vaststellen of hun gemeenschappelijke oordeel overeenstemt met het oordeel dat gegeven is door de beoordelaar. Dat is een sterk punt.

De commissieleden borgen ook hun onafhankelijkheid bij besprekingen van cases: als het een student uit de eigen opleiding(en) betreft, onthoudt het betrokken lid zich van stemming. De examencommissie neemt in het kader van professionalisering deel aan Saxionnetwerken, zoals het netwerk voor voorzitters van examencommissies en casusbesprekingen. De commissie bereidt zich nu voor op de nieuwe situatie rondom het werken met leeruitkomsten en leerwegaafhankelijk toetsen. Ze neemt deel aan landelijke bijeenkomsten en wordt geschoold in themabijeenkomsten die worden georganiseerd voor examencommissies van opleidingen die zijn aangesloten bij de Saxion Parttime School, die ook meedoet aan het experiment Leeruitkomsten. Het is een mooie bijkomstigheid dat de examencommissie van de tweedegraadslerarenopleidingen van Saxion Next daarvan kan profiteren.

Toch plaatst het auditteam net als bij de visitatie in 2012 een kanttekening bij de samenstelling van de commissie waarin drie van de vier teamleiders zitting hebben. Deze teamleiders zijn vanuit hun functie ook nauw betrokken bij het opstellen en uitvoeren van het toetsbeleid, het toetsen en beoordelen en het borgen van het eindniveau. Het auditteam dringt er nogmaals op aan, dat de opleidingen op zoek gaan naar andere leden in het kader van externe borging van de kwaliteit van de toetsing.

De toetscommissie van de APO beoordeelt ieder jaar aan de hand van een checklist een aantal toetsen op de aspecten: passend bij de leeruitkomsten, transparantie, validiteit en betrouwbaarheid. De commissie geeft de toetsconstructeurs van de tweedegraadslerarenopleidingen vervolgens feedback ter verbetering van hun toets(en). Ook hierin kunnen de tweedegraadslerarenopleidingen dus profiteren van de nabijheid van APO.

- *Traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels*

Bevindingen auditteam met betrekking tot de steekproef van bestudeerde toetsen

Voor de lerarenopleidingen geldt dat studenten de meeste modules afsluiten met een tentamen, werkstuk, presentatie of een combinatie hiervan. Een voorbeeld van een werkstuk is het oplossen een aantal problemen ('problem set' in de terminologie van de opleiding) waar de student gedurende een module aan werkt om aan het einde ervan de resultaten te presenteren, mondeling of schriftelijk. Uit de gesprekken met docenten en studenten is gebleken dat de opleidingen ook mondelinge taal-/uitdrukkingsvaardigheden toetst. Studenten leren dan te beoordelen (hoe beoordeel je en hoe leg je een oordeel uit) en leren zij te debatteren.

Het auditteam heeft voorafgaand en tijdens de audit zeven toetsen van Nederlands en Wiskunde bestudeerd en deze van een oordeel voorzien. Van de lerarenopleiding Engels was ten tijde van de audit slechts een beperkte aantal toetsen beschikbaar omdat de opleiding pas onlangs is gestart. De toetsen die het auditteam heeft bestudeerd, representeren het hbo-bachelorniveau. Zowel de toetsen op het terrein van Nederlands als Wiskunde kwalificeert het auditteam als pittig.

De toetsen zijn voor de studenten pittig. Ter illustratie twee voorbeelden. Zo heeft het auditteam een tentamen bestudeerd op de terreinen kansberekening dat goed aansluit bij het niveau van de lessen op dit terrein. De opleidingen vragen bij de beantwoording van de open vragen niet alleen om een antwoord, dat levert geen punten op, maar dient de student ook alle tussenstappen te vermelden en te beredeneren die tot het antwoord leiden. Volgens het auditteam een goede manier om de kennis van studenten op een dieper niveau te toetsen. Het tentamen 'Literatuurgeschiedenis' voor Nederlands bestaat uit zowel open vragen als meerkeuzevragen.

Ook hier geldt dat de toets goed aansluit op de behandelde lesstof en studenten uitdaagt zijn kennis te laten zien door antwoorden op de open vragen van een uitgebreide toelichting te voorzien.

De bij de toetsen behorende toetsmatrijzen en prestatie-indicatoren zijn inzichtelijk uitgewerkt: goed zichtbaar is welke kennisonderdelen de opleidingen toetsen. Het auditteam stelt vast dat:

- er voldoende variatie in de toetsen Nederlands en Wiskunde is;
- de opdrachten duidelijk aangeven wat de opleiding van de student verwacht;
- de onderwerpen in de toetsen en de daaraan gekoppelde opdrachten relevant zijn voor de beroepspraktijk;
- er sprake is van complexere opgaven door de jaren heen die ook een toenemende zelfstandigheid van de student vragen;
- de beoordeling volgens duidelijke criteria plaatsvindt die zijn uitgewerkt met een weging ten behoeve van het eindoordeel.

Navraag bij studenten leert dat studenten Nederlands en Wiskunde tevreden zijn over de kwaliteit van de toetsen. Ze zijn vakrelevant en sluiten aan bij de behandelde lesstof. De opleidingen stimuleren hen om hun vakkennis, zowel vakinhoudelijk als vakdidactisch, bij de beantwoorden van open toets vragen te tonen.

Het auditteam merkt op dat zij de feedback bij beoordeling door Wiskundestudenten in een aantal door het auditteam bestudeerde dossiers mager vond. Er kan meer aandacht zijn voor feedback op vakinhoudelijke en vakdidactische aspecten. Wat verder opviel was dat de formulieren die gebruikt worden bij Wiskunde per school per dossier verschillen.

Afstuderen

Studenten van de lerarenopleidingen studeren af op een afstudeerdossier dat in feite een verzameling is van beroepsproducten waar de student gedurende zijn opleiding aan werkt. Hiertoe behoren:

- het Beroepsbeeld met daarin onder andere opgenomen een biografie van de student, een schets van zijn ideale school, en de rol die hij zelf in het onderwijs wil vervullen;
- het actieonderzoek, waarin de Vakinhoudelijk en didactisch competentie wordt geadresseerd
- het afstudeer- of het LIO-assessment.

Het auditteam stelt vast, dat de opleidingen met deze drie afstudeerproducten de zeven SBL-competenties op een inzichtelijke wijze hebben afgedekt. Dus: door aan het Beroepsbeeld te werken, toont de student aan dat hij competent is in reflectie en ontwikkeling. Bij het actieonderzoek laat de student zien dat hij vakinhoudelijk en didactisch competent is. Door het LIO-assessment laat de student zien dat hij alle zeven SBL-competenties beheerst. Volgens het auditteam een goed, lees: inzichtelijke, manier om afstudeerproducten en eindkwalificaties/competenties te koppelen. Het portfolio dat de student gedurende de opleiding maakt, behoort nu bij de LIO-stage en toont de ontwikkeling van de student als professional. Het LIO-assessment vormt eigenlijk de meesterproef. Afsluitend aan de opleiding voert de student een eindgesprek waarbij de afstudeerproducten uitgebreid besproken worden.

Weging en Oordeel

De opleidingen toetsen op een valide, betrouwbare en voor alle betrokkenen inzichtelijke wijze of de studenten de competenties en daaruit afgeleide doelen behalen. Het auditteam is van oordeel, dat de opleidingen het toetsen en beoordelen goed op orde hebben. De opleidingen hebben voor alle toetsen toetsmatrijzen opgesteld, ze maken gebruik van verschillende passende toetsvormen, zetten regelmatig meer-ogen in bij het beoordelen en hebben duidelijke correctiemodellen en beoordelingsformulieren met een *rubric* opgesteld. De diepgang bij de beoordeling van bijvoorbeeld dossiers is een punt van aandacht. Aan de hand van het afstudeerdossier toetsen de opleidingen tot slot op een zeer gedegen en gevarieerde wijze of de studenten het niveau van een startbekwame leraar hebben gerealiseerd.

De examencommissie borgt de kwaliteit van het toetsen en beoordelen zorgvuldig, o.a. aan de hand van haar jaarlijkse borgingsagenda. De toetscommissie van APO speelt ook een krachtige rol in het toezien op de kwaliteit van de toetsen.

Het auditteam beoordeelt de wijze waarop de opleidingen toetsen als inzichtelijk. Wat betreft de kwaliteit van de toetsen Nederlands en Wiskunde zijn zowel de validiteit en betrouwbaarheid in orde, de toetsen representeren in voldoende mate het hbo-bachelorniveau. Gelet op het feit dat het auditteam de toetskwaliteit als adequaat beoordeelt bij Nederlands en Wiskunde evenals de achterliggende toetsbeleid en de inzichtelijke toetsystematiek, is het gerechtvaardigd om ook voor de nieuwe toetsen Engels aan te nemen dat deze van een vergelijkbare kwaliteit zullen zijn. Gelet op bovenstaande bevindingen, beoordeelt het auditteam deze standaard als 'goed'.

4.7. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

- *Generiek*

Wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren

Uit de documentatie en de gesprekken tijdens de audit met vertegenwoordigers vanuit het werkveld en alumni, is gebleken dat de tweedegraadslerarenopleidingen van Saxion Next al jaren voorzien in een arbeidsmarktbehoefte. Uit het alumni-onderzoek uit 2015 blijkt dat nagenoeg alle afgestudeerden (97%) direct een baan hadden. Tevens hadden zij naast lesgevende taken binnen hun de school vaak ook een rol als mentor, studieloopbaanbegeleider, zorgcoördinator, teamleider of voorzitter van de vaksectie. Dat is voor het auditteam eveneens een indicatie voor het gerealiseerde niveau van de afgestudeerden.

- *Traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels*

Eigen waarneming van het auditteam van het gerealiseerde niveau

Het auditteam, in het bijzonder de auditor Nederlands, heeft vier afstudeerdossiers bestudeerd en deze beoordeeld. Van Wiskunde en Engels waren ten tijde van de audit nog geen afstudeerdossiers beschikbaar. De hiernavolgende bevindingen hebben dan ook alleen betrekking op de afstudeerdossiers van de tweedegraadslerarenopleiding Nederlands. De vier bestudeerde afstudeerdossiers laten weliswaar een wisselend beeld zien wat niveau betreft, maar het auditteam beoordeelt de dossiers als voldoende. Hierna presenteren we samenvattend enkele bevindingen van het auditteam:

- *Onderwerp*: het auditteam beoordeelt de gekozen onderzoeksonderwerpen als relevant voor het onderwijs in het vak Nederlands. Zo behandelt een onderzoek een schoolbrede verlegenheidssituatie die tegelijkertijd toepasbaar is in de eigen onderwijspraktijk van de student. Een volgend onderzoek laat een beperktere insteek zien en krijgt dan ook een lagere beoordeling.
- *Probleemstelling*: waar de ene student duidelijke, maar simpele hoofd- en deelvragen heeft, bestrijkt de probleemstelling van de andere student zowel het schoolse als het persoonlijke kader in een professionele context. Ook hier komt het verschil in niveau van de studenten tot uiting in de beoordeling.
- *Theoretisch kader*: alle vier studenten hebben in hun onderzoek een koppeling gemaakt tussen de bestudeerde literatuur en de praktijk. Wel kan het theoretisch kader steviger worden aangezet en stelt het auditteam voorts vast dat het actieonderzoek steeds verder uitdijt. Dat kan beknopter zonder dat het onderzoek daarbij aan kwaliteit inboet. De diepgang van de literatuur is nog een punt van aandacht. De begeleiding moet hier meer op sturen.
- *Beroepsbeeld*: een overzicht van de kennis en kunde van studenten wordt op een inzichtelijke en goed leesbare wijze gepresenteerd.

Het auditteam is van oordeel, dat de studenten in hun afstudeerdossiers aantonen dat zij allen het niveau hebben bereikt dat van een startbekwaam tweedegraads leraar Nederlands mag worden verwacht. Het auditteam kwam tot een vergelijkbare beoordeling van de afstudeerdossiers als de examinatoren van de tweedegraadslerarenopleiding Nederlands.

De bewijsmaterialen voor de zeven SBL-competenties op basis waarvan de studenten hun LIO-assessment hebben afgelegd, laten een compleet beeld zien. Zo is er sprake van een omvangrijke en inzichtelijk gedocumenteerde bewijsvoering. De studenten tonen daarbij dat ze kunnen reflecteren en daarbij lacunes in hun kennis en vaardigheden helder kunnen benoemen. Positief is dat zij tevens weten, en dit ook beschrijven, op welke wijze zij deze lacunes kunnen dichten.

Weging en Oordeel

Het auditteam oordeelt dat de afstudeerdossiers voor het vak Nederlands een voldoende inzichtelijke beeld geven van de theoretische kennis en praktische vaardigheden van studenten. Met deze afstudeerdossiers Nederlands tonen studenten aan dat zij op het vereiste bachelorniveau beschikken over de competenties van een startbekwaam tweedegraads leraar Nederlands. Het auditteam heeft de door hem bestudeerde en beoordeelde afstudeerdossiers Nederlands met ten minste een voldoende beoordeeld. Het auditteam heeft voor de lerarenopleidingen op de terreinen Wiskunde en Engels nog geen afstudeerdossiers kunnen bestuderen. Gelet op het feit dat de afstudeerdossiers van studenten Nederlands en alle studenten die het reguliere traject volgen het hbo-bachelorniveau representeren, heeft het auditteam er vertrouwen in dat de afstudeerdossiers van de studenten Engels en Wiskunde in de nabije toekomst eveneens zullen laten zien dat die studenten ook dat niveau hebben bereikt.

Alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld zijn tevreden over de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren. Dat nagenoeg alle studenten direct een baan hebben en dat zij naast lesgevend taken ook andere verantwoordelijke rollen vervullen binnen de school, is voor het auditteam een belangrijke indicatie voor het gerealiseerde niveau.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard voor de tweedegraads lerarenopleiding Nederlands, Engels en Wiskunde.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Algemeen eindoordeel traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels.

Saxion Next biedt in de variant leraar Nederlands, Wiskunde en Engels tweedegraads-lerarenopleidingen, die sterk beroepsgericht zijn en (via maatwerk) student-georiënteerd zijn. De opleidingen bedienen vooral een oudere doelgroep die op basis van eerder verworven kennis en ervaringen, specifieke wensen en eisen heeft. De opleidingen spelen daar goed op in, zijn flexibel en bieden maatwerk. De opleidingen hebben vooral een pragmatische insteek. Het auditteam heeft vertrouwen in de kwaliteit van de opleidingen in deze trajecten.

Het auditteam beoordeelde standaard 1 met betrekking tot de doelstellingen, standaard 2 met betrekking tot de beroepsgerichtheid van het programma, standaard 3 met betrekking tot Inhoud programma, standaard 6 met betrekking tot het personeel, standaard 7 met betrekking tot de voorzieningen, standaard 8 met betrekking tot studiebegeleiding en informatievoorzieningen en standaard 11 met betrekking tot het gerealiseerde niveau als 'voldoende'. Hoewel het auditteam voor de tweedegraads lerarenopleidingen op het terrein van Wiskunde en Engels geen afstudeerdossiers kon bestuderen, heeft het auditteam na bestudering van afstudeerdossiers van studenten die een andere lerarenopleiding binnen Saxion Next volgen, voldoende vertrouwen dat ook de studenten van de opleidingen Wiskunde en Engels het hbo-bachelor afstudeerniveau zullen bereiken.

Het auditteam beoordeelde standaard 4 en 5 met betrekking tot de inhoud, de vormgeving en de aansluiting van het programma, standaard 9 met betrekking tot de kwaliteitszorg en standaard 10 met betrekking tot de toetsing als 'goed'.

Op grond van bovenstaande oordelen acht het auditteam – gelet ook op de beslisregels van de NVAO – een algemeen eindoordeel 'voldoende' op zijn plaats.

6. AANBEVELINGEN

Aanbevelingen generiek

- Het auditteam beveelt de opleidingen aan in de doelstellingen explicieter aandacht te besteden aan het ontwikkelen van kennis en vaardigheden om in een multiculturele omgeving te kunnen werken en om te kunnen gaan met diversiteit.
- Het auditteam acht de huidige samenstelling en de expertise wat aan de magere kant en beveelt de opleidingen aan de commissie nog verder te verbreden met het oog op alle actuele ontwikkelingen in het werkveld.
- Het auditteam adviseert de opleidingen naar mogelijkheden te zoeken om toch ook in het curriculum zelf explicieter dan nu het geval is, aandacht te besteden aan onderwerpen als 21^e -eeuwse vaardigheden, digitale didactiek, opbrengstgericht werken, passend onderwijs, burgerschapsvorming et cetera.
- Het auditteam adviseert de opleidingen in de eisen aan de vaktaken en aan de LIO-rapportage duidelijk de vakdidactische eisen weer te geven.
- Het auditteam beveelt de opleidingen aan verder te gaan op de reeds ingeslagen weg naar meer flexibel onderwijs.
- Het auditteam beveelt alle docenten aan om in het kader van eigen professionalisering aandacht te besteden aan de ontwikkeling van eigen digitale didactische vaardigheden, het met en van elkaar te leren in professionele leergemeenschappen in gang te zetten en daar waar van toepassing een mbo-stage te lopen en kennis te verwerven van opleidingsscholen. Ook een jaarlijkse werkvelddag met een inhoudelijk thema samen met alle mentoren vanuit het werkveld is aanbevelenswaardig.
- Het auditteam beveelt het management van APO aan, de belastbaarheid van de docenten goed te blijven volgen.
- Het auditteam dringt er nogmaals op aan, dat de opleidingen op zoek gaan naar andere, leden voor de examencommissie die de plaats innemen van de teamleiders in het kader van externe borging van de kwaliteit van de toetsing.

Aanbevelingen traject leraar Nederlands, Wiskunde en Engels

- Zorg ervoor bij het actieonderzoek Nederlands dat het theoretisch kader voldoende stevig is en baken het onderzoek duidelijk af zodat uiteindelijk de bandbreedte ervan beperkter is dan thans het geval is en de student minder moeite heeft om te komen tot een goed onderbouwde interpretatie van de onderzoeksresultaten. Het auditteam pleit er in dit verband voor het actieonderzoek als een aparte leerlijn in de curricula op te nemen.
- De begeleiding van het afstudeerdossier kan intensiever; zeker daar waar dit het onderzoeksdeel betreft.
- De opleidingen kunnen aansluiting zoeken bij de landelijke ontwikkelingen rondom de kennisbasis. Wellicht dat het mogelijk is om ook binnen de drie opleidingen de kennistoets te introduceren.
- Zorg voor uniforme beoordelingsformulieren en zie er op toe dat docenten relevante feedback geven bij hun oordelen; feedback die voor de student een meerwaarde heeft.
- Zorg voor een tijdige en adequate opvolging van docenten die de komende jaren de opleidingen zullen verlaten. Overdracht en continuïteit staan hierbij centraal. Er zit veel ervaring in het huidige team dat overgedragen en/of vastgelegd moet worden.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen. Hogeschool Saxion Next. Opleidingen tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad Nederlands, Wiskunde, Engels. Deeltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde eindkwalificaties	
Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties	V
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	V
Standaard 3. Inhoud programma	V
Standaard 4. Vormgeving programma	G
Standaard 5. Aansluiting programma	G
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	V
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	V
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	V
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	G
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	G
Gerealiseerde eindkwalificaties	
Standaard 11. Eindkwalificaties*	V
Algemeen eindoordeel	V

*het auditteam heeft alleen afstudeerdossiers bestudeerd van de tweedegraadslerarenopleiding Nederlands. Het hier gegeven oordeel geldt dan ook uitsluitend voor deze opleiding. Voor de tweedegraadsopleidingen op de terreinen Wiskunde en Engels kon het auditteam nog geen volledige afstudeerdossiers bestuderen.

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Audit tweedegraads lerarenopleidingen Saxion Next – woensdag 27 september 2017

Kernteam:

Ruud van der Herberg (voorzitter)

Rob van der Vaart

Rob Elgershuizen

Antoinette van Berkel

Mark Teunissen (student)

Rianne Versluis (secretaris 1)

Vakdeskundigen:

Clary Ravesloot (alfa + Nederlands)

Johan Gademan (bèta + Wiskunde)

Geert Hoevers (gamma)

Ger Broers (secretaris 2)

Tijd	lokaal	gesprekspartners	auditteam	gespreksonderwerpen
08:00– 09:00	B5.02	vooroverleg auditteam	kernteam+ vakdesk alfa, bèta, gamma	
09:00– 10:00	B5.02	Managementteam Jan Auwke Diepenhorst, directeur APO Luuck Sanders, studieleider regulier Karin Wolters, studieleider Nederlands Jan Speelpenning, studieleider wiskunde Gerda Moesbergen, studieleider Engels	<u>Kernteam</u> Ruud van der Herberg (voorzitter) Rob van der Vaart Rob Elgershuizen Antoinette van Berkel Mark Teunissen Rianne Versluis	<ul style="list-style-type: none"> - opzet opleidingen - ambities - relatie beroepenveld - internationale dimensie - borging hbo-niveau - borging kwaliteit instroom (focuspunt) - afstudeerrichtingen ‘algemeen vormende onderwijs’ en ‘beroepsgericht onderwijs’ (focuspunt) - opleiding Engels (start sept '17) - personeelsbeleid + borging kwaliteit docenten/de vakdidacticus (focuspunt) - rendementen - kwaliteitszorg - planvorming pilot

				- verhouding Saxion–Saxion Next (regie, verantwoordelijkheid)
	A4.12	inzien afstudeerdossiers	<u>vakdeskundigen</u> <u>alfa, bèta,</u> <u>gamma</u> Clary Ravesloot Johan Gademan Geert Hoever Ger Broers	
10:00– 11:00	B5.02	<u>Generieke elementen binnen de opleidingen</u> Luuck Sanders, docent Onderwijskunde Jan Speelpenning, docent wiskunde Gerda Moesbergen, docent Engels Karin Wolters, docent Nederlands Gijs Eidhof, docent Onderwijskunde	<u>Kernteam</u> Ruud van der Herberg (voorzitter) Rob van der Vaart Rob Elgershuizen Antoinette van Berkel Mark Teunissen Rianne Versluis	<ul style="list-style-type: none"> - stage – werkplekleren/samen opleiden - borging kwaliteit werkplek - flexibiliteit curriculum/ maatwerk, werkvormen - toetsen en beoordelen - eindwerk: afstudeerdossier - studielast - studiebegeleiding - relatie docenten–beroepenveld - eigen desk. docenten
	A4.12	inzien afstudeerdossiers	<u>vakdeskundigen</u> <u>alfa, bèta,</u> <u>gamma</u> Clary Ravesloot Johan Gademan Geert Hoever Ger Broers	
11:00– 11:30	B5.02	interne terugkoppeling	kernteam + vakdeskundigen	

11:30– 12:30	B5.02	<u>vakken</u> <u>alfa+bèta+gamma</u> <u>(regulier programma)</u> * Gijs Eidhof, docent onderwijskunde, stagebegeleider. * Margreet Grotenhuis, docent orthopedagogiek, stagebegeleider * Frank van Schie, stagebegeleider * Peter Biesmans, stagebegeleider * Ruud Kramer, stagebegeleider * Leo Klapwijk, stagebegeleider * Luuck Sanders, docent onderwijskunde, stagebegeleider.	<u>kernteam +</u> <u>vakdeskundigen</u> Ruud van der Herberg (voorzitter) Rob van der Vaart Rob Elgershuizen Mark Teunissen Rianne Versluis Clary Ravesloot Johan Gademan Geert Hoevers Ger Broers	- generieke vakken: Ontwikkelingspsychologie/ Pedagogiek/Didactiek - vakdidactiek - kennisbases (generiek, vakspecifiek) (focuspunt) - flexibiliteit curriculum/ maatwerk, werkvormen - begeleiden/beoordelen stage - toetsen en beoordelen - vakspecifiek eindwerk: vaktaak - relatie docenten– beroepenveld - eigen desk. docenten
	A4.12	Inzien materialen	Antoinette van Berkel	- inzien materialen, w.o. leerwegaafhankelijke toetsen, studiematerialen
12:30– 13:00	B5.02	lunch	kernteam + vakdeskundigen	- intern overleg o.a. over het experiment - inzien materialen
13:00– 14:00	B5.02	open spreekuur	<u>deel kernteam</u> Ruud van der Herberg Mark Teunissen	

	A4.12	inzien materialen	<u>deel kernteam</u> ± <u>vakdeskundigen</u> Rob van der Vaart Rob Elgershuizen Clary Ravesloot Johan Gademan Geert Hoever Rianne Versluis Ger Broers	- inzien materialen, w.o. toetsen, studiematerialen, verslagen overleggen van verschillende geledingen, jaarverslag - examencommissie, evaluatie en plannen - kwaliteitszorg e.d.
14:00–15:00	B5.02	<u>Wiskunde</u> * Jan Speelpenning, studieleader Wiskunde, stagebegeleider * Frits Hof, docent rekenen/wiskunde Pabo, docent wiskunde TGWI, stagebegeleider * Frits Spijkers, docent wiskunde TGWI, auteur methode MathPlus, stagebegeleider * Anneke Grunefeld, docent wiskunde TGWI, stagebegeleider * Els Meuldijk, docent wiskunde TGWI, stagebegeleider * Peter Biesmans, docent wiskunde TGWI, docent wiskunde Saxion LED, stagebegeleider	<u>deel kernteam</u> + desk <u>Wiskunde</u> Rob van der Vaart Rob Elgershuizen Johan Gademan Rianne Versluis	- vakinhoud - vakdidactiek - kennisbases (generiek, vakspecifiek) (focuspunt) - flexibiliteit curriculum/ maatwerk, werkvormen - begeleiden/beoordelen stage - toetsen en beoordelen - vakspecifiek eindwerk: actie-onderzoek - relatie docenten-beroepenveld - eigen desk. docenten

	D3.35	<u>Nederlands</u> * Karin Wolters, studieleider Nederlands, docent actieonderzoek * Maarten Dijkstra, docent taalkunde * Melina Put, docent taalbeheersing * Willemijn Zwart, docent letterkunde * Evelien Karelse (onder voorbehoud), docent letterkunde * Gijs Eidhof, docent onderwijskunde * Irma Meijer (stagebegeleider) * Victoria Vis (stagebegeleider)	<u>deel kernteam</u> <u>+ desk</u> <u>Nederlands</u> Ruud van der Herberg Clary Ravesloot Mark Teunissen Ger Broers	<ul style="list-style-type: none"> - vakinhoud - vakdidactiek - kennisbases (generiek, vakspecifiek) (focuspunt) - flexibiliteit curriculum/ maatwerk, werkvormen - begeleiden/beoordelen stage - toetsen en beoordelen vakspecifiek eindwerk: actie-onderzoek - relatie docenten-beroepenveld - eigen desk. docenten
	A4.12	inzien afstudeerdossiers	<u>vakdeskundige</u> <u>gamma</u> Geert Hoevers	
15:00–16:00	B5.02	<u>studenten alfa, bèta, gamma</u> <i>(gespreid over de clusters, inclusief net afgestudeerden)</i> Thomas Roode Bernd Kohne Nico Paul ten Hove Marieke Jansen Tineke de Wit Eline van Leeuwenkamp Daniel Wijnbergen Theun Veldhuizen	<u>deel kernteam</u> <u>+ desk gamma</u> Rob van der Vaart Rob Elgershuizen Geert Hoevers Mark Teunissen Rianne Versluis	<ul style="list-style-type: none"> - kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid/ /blended learning/ flexibele routes/ maatwerk - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - voorzieningen - eigen producten

	D3.35	<p>studenten Nederlands + Wiskunde</p> <p><u>Studenten Nederlands</u> Myrthe Maris Manuela Geilenkirchen Marrit Schaafsma Gerlinde Eikens</p> <p><u>Studenten Wiskunde</u> Jennie Hartman Margreet Pitstra Joost Weusthof Egbert Stoop</p>	<p><u>deel kernteam+ desk</u> <u>Nederl+desk</u> <u>Wisk</u></p> <p>Ruud van der Herberg Clary Ravesloot Johan Gademan Ger Broers</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid/ blended learning/ flexibele routes - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - voorzieningen - eigen producten
16:00–17:00	B5.02	interne terugkoppeling alfa, bèta, gamma	kernteam + vakdeskundigen	
17:00–17:45	B5.02	<p><u>Werkveld</u></p> <p>Carel Vaneker, opleidingsfunctionaris/ schoolopleider VO (voorheen adj.directeur) Frank van Lier, directeur VO Arnold Klunder, teammanager MBO</p>	<p><u>deel kernteam</u></p> <p>Ruud van der Herberg Rob Elgershuizen Rianne Versluis</p>	<ul style="list-style-type: none"> - actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld - werkplekleren/samen opleiden + begeleiding en beoordeling - niveau
	A4.12	<p><u>Alumni</u></p> <p>Hugo Waltman, Regulier Nadie Draaijer, Regulier Yasmine Dkissi, Regulier Annemieke Berkelaar, Regulier Marcella Huiskes, Regulier, o.v.b. Natascha Kuipers, Nederlands</p>	<p><u>deel kernteam</u></p> <p>Rob van der Vaart Mark Teunissen</p>	<p>o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten)</p> <p>– functioneren in de praktijk of vervolgopleiding</p>
17:45–18:30	B5.02	diner	kernteam	

18:30– 19:15	B5.02	<u>Examencommissie</u> Luuck Sanders Karin Wolters Marlieke Schipper Jan Speelpenning Geerle van der Wijk (extern lid)	<u>Kernteam</u> Ruud van der Herberg (voorzitter) Rob van der Vaart Rob Elgershuizen Mark Teunissen Rianne Versluis	<ul style="list-style-type: none"> - Bevoegdheden en taken examencommissie (en toetscommissie?) - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing en beoordeling - feitelijk uitvoering - implementatie/afname landelijke kennistoetsen - borging gerealiseerd niveau <p><i>(met focus op de aandachtspunten vanuit de documentenanalyse)</i></p>
19:15– 19:30	B5.02	pending issues	<u>Kernteam</u> Ruud van der Herberg (voorzitter) Rob van der Vaart Rob Elgershuizen Mark Teunissen Rianne Versluis	
19:30– 20:00	B5.02	interne terugkoppeling auditteam	kernteam	
20:00	B5.02	terugkoppeling <i>(alle belangstellende zijn welkom)</i>	<u>Kernteam</u> Ruud van der Herberg (voorzitter) Rob van der Vaart Rob Elgershuizen Mark Teunissen Rianne Versluis	
20.30	B5.02	Napraten onder het genot van een drankje	Alle aanwezigen	Saxion sluit het gebouw om 22.00 uur

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende deeltijdopleidingen is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 19 december 2014. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditteam zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleidingen en de verschillende trajecten.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 19 december 2014'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 10 of 11 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal voldoende zijn en 5 standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal 'goed' worden bevonden en 5 standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten generiek

- Kritische reflectie opleiding
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties van de opleiding
- Opleidingsconcept Saxion Next
- Onderwijs- en examenregeling (OER) 2017-2018
- Stagebeleid Tweedegraadslerarenopleidingen Saxion Next
- Onderzoek in de Tweedegraadslerarenopleidingen Saxion Next
- Overzicht van het ingezette personeel
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Beleidsnotitie internationalisering in de Tweedegraadslerarenopleidingen Saxion Next
- Studeren met een functiebeperking
- APO huisvestingsplan
- Kwaliteitszorgplan Tweedegraadslerarenopleidingen Saxion Next – APO
- Uitval, rendement en gemiddelde studieduur van gediplomeerden
- Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO)
- Werkgeversonderzoek 2015-2016
- Toetsbeleid Tweedegraadslerarenopleidingen Saxion Next
- Toeten met denkkraft, Saxion beleidskader 2017-2020
- Jaarverslag en jaarplan examencommissie 2015-2016
- Handleiding examencommissie van de Tweedegraadslerarenopleidingen studiejaar 2016-2017
- Verslagen opleidingscommissie
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste drie jaar

Lijst geraadpleegde documenten Nederlands, Wiskunde, Engels

- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties van de opleiding.
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
  - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel:
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid.
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie (indien een opleidingscommissie vereist is).
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditteam heeft de volgende afstudeerdossiers bestudeerd en beoordeeld van de tweedegraadslerarenopleiding Nederlands³:

Aantal	Studentnummer	Variant
1	417033	dt
2	413549	dt
3	412849	dt
4	5102071	dt

---

³ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

BIJLAGE IV Overzicht auditteam

Naam visitatiegroep:	n.v.t.
----------------------	--------

Korte functiebeschrijvingen (cv's) van de panelleden die deelnamen aan het auditteam van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam (inclusief titulatuur)	Korte functiebeschrijvingen
Drs. R.B. van der Herberg	De heer Van der Herberg is partner bij Hobéon en heeft ruime ervaring met audits in het voortgezet en hoger onderwijs; voorheen rector van een grote onderwijsorganisatie in het voortgezet onderwijs, heeft sociale geografie voor onderwijs en informatieoverdracht gestudeerd aan de UU.
Prof. Dr. J.F.M. van der Vaart	De heer Van der Vaart was tot oktober 2016 Dean bij de University College Utrecht, Honours Dean Universiteit Utrecht en Vice Rector for Learning & Teaching, Universiteit Utrecht.
R.C.M. Elgershuizen	De heer Elgershuizen is sinds 1-2-2017 lid van het College van Bestuur van LMC-VO Rotterdam met 24 locaties voor voortgezet onderwijs van praktijkonderwijs tot vwo; voorheen directeur Instituut voor Leraren Hogeschool Rotterdam en directeur van diverse scholen voor vo en po.
Drs. A. van Berkel	Mevrouw Van Berkel is als ontwikkelaar, adviseur en trainer werkzaam bij de Hogeschool van Amsterdam; haar huidige kernactiviteiten hebben betrekking op (leerwegaafhankelijk) toetsen en beoordelen in het hbo en het valideren van leeruitkomsten.
Drs. C.J.M. Ravesloot	Mevrouw Ravesloot is sinds 2015 als vakdidacticus Nederlands werkzaam aan de lerarenopleidingen van de RUG; voorheen leerplanontwikkelaar Nederlands bij SLO en docent Nederlands in het voortgezet onderwijs.
Drs. J. Gademan	De heer Gademan is onafhankelijk educatief specialist met als aandachtsgebied o.a. wiskunde onderwijs en ICT; daarnaast docent wiskunde in het vo, docent vakdidactiek wiskunde en docent rekenen&wiskunde in het hoger onderwijs.
Drs. A.W.G. Hoevers	De heer Hoevers is econoom en sinds 1995 vakdidacticus economie en lerarenopleider bij de RUG. Hij heeft sinds 2012 een eigen onderneming voor coaching en training van docenten in het (hoger) onderwijs; voorheen docent AE en BE bij de NHL.
M. Teunissen	De heer Teunissen is deeltijdstudent aan de tweedegraadslerarenopleiding Nederlands van Hogeschool Utrecht. Teunissen is als docent Omgangskunde en Nederlands en studieloopbaanbegeleider werkzaam aan ROC Midden Nederland
G.C. Versluis	Mevrouw Versluis is senior-adviseur bij Hobéon; tevens getraind secretaris door de NVAO sinds november 2010.
Drs. G.W.M.C. Broers	De heer Broers is adviseur bij Hobéon; tevens getraind secretaris door de NVAO sinds november 2010.

Op 1 mei 2017 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditteam t.b.v. de beoordeling van de opleidingen tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad van Saxion Next, onder het nummer 005535.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl